

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

NA KMETIJI DO DELOVNIH NAVAD IN ZNANJA

DIDAKTIČNA MAPA

*Kmetija MIŠE
Kmetija SLAVEC
Kmetija VOLK*

Pripravila Osnovna šola Rudolfa Ukoviča Podgrad v sodelovanju s kmetijami.

Tamara Urbančič, OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad

Podgrad, november 2021

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Didaktična mapa je nastala v okviru projekta »Na kmetiji do delovnih navad in znanja«, ki je sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Za vsebino so odgovorni partnerji v projektu Osnovna šola Rudolfa Ukoviča Podgrad, kmetija Miše iz Sabonj, kmetija Slavec iz Knežaka ter kmetija Volk iz Suhorja. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Avtor fotografij: Tamara Urbančič

Vsebina:

1. UVOD	4
1.1 Vidiki doprinosa obiska kmetije	6
1.2 Delovne navade	7
2. OPIS KMETIJ	9
2.1. Opis kmetije Miše	9
2.2. Opis kmetije Slavec	11
2.3. Opis kmetije Volk	13
3. DIDAKTIČNI PROGRAMI	16
3.1. Didaktični programi na kmetiji Miše	16
3.1.1. Dan dejavnosti: »Od jabolk do soka z delom pridobivamo znanje, izkušnje in odnos«.	16
3.1.2. Dan dejavnosti: »Spoznavanje in oskrba živali z izvajanjem različnih kmečkih opravil«.	22
3.1.3. Dan dejavnosti: »Spoznavamo pridelke, predelavo zelja in poskrbimo za živali«.	31
3.2. Didaktični programi na kmetiji Slavec	39
3.2.1. Dan dejavnosti: »Preizkusimo se v oskrbi domačih živali in vzdrževanju orodij«.	39
3.2.2. Dan dejavnosti za vrtčevske otroke: »Premagujemo strah pred domačimi živalmi in spoznavamo otroške kmečke igre«.	44
3.2.3. Dan dejavnosti: »Spoznamo kmečka dela in lokalno, tradicionalno hrano«.	49
3.2.4. Dan dejavnosti: »Poskrbimo za domače živali«.	55
3.2.5. Ostale dejavnosti kmetije Slavec primerne za izvajanje dnevov dejavnosti	61
3.3. Didaktični programi na kmetiji Volk	78
3.3.1. Dan dejavnosti: »Poskrbimo za živali in kvalitetno vodo«.	78
3.3.2. Dan dejavnosti: »Z vodo se učimo in spoznavanje konj skozi umetnost«.	83
3.3.3. Dan dejavnosti: »Ravnanje z domačimi živalmi, njihove potrebe ter gozdni ekosistem«	88
4. LITERATURA	93
5. PRILOGE	93

1 UVOD

Pri načrtovanju projekta »Na kmetiji do delovnih navad in znanja« smo partnerji izhajali iz želje, da se za kmetije razvijejo programi izkustvenega učenja mladostnikov z namenom pridobivanja delovnih navad ter vzpostavitve zdravega odnosa do okolja in hrane.

Zato smo si kot glavni cilj postavili izdelavo didaktične mape za kmetije s programi izvajanja izobraževanj mladih na kmetiji s poudarkom na izkustvenem učenju, pridobivanju delovnih navad in s tem vzpostavitvi odnosa do spoštovanja okolja in zdrave hrane. Ker je ta vsebina tesno povezana z tradicionalnim kmetijstvom, je v programe vključeno tudi medgeneracijsko sodelovanje v smislu prenosa nekaterih ključnih znanj. Programi v didaktični mapi so oblikovani tako, da jih bo lahko šola uporabila kot dneve dejavnosti. Kmetje pa jih bodo lahko izkoristili tudi za namene sprejemanja ne le šolskih in vrtčevskih otrok, ampak katerih koli otrok ali popotnikov in družin na aktivnih počitnicah.

Vse več mladostnikov živi med štirimi stenami, obdanih s tehnologijo. Opažamo, da si veliko otrok želi izkusiti preprosta kmečka opravila in dokazati svoje zmožnosti. Prav tako opažamo, da se pri nekaterih otrocih poslabšujejo delovne navade, primanjkuje vztrajnosti ter opušča nadaljevanja dejanja, ko nastopi problem ali potreba po vložitvi dela.

Vse več mladostnikov tudi ne ve od kod pride hrana na krožnik in ne zna presoditi v kolikšni meri je zdrava. Večina mladostnikov ne ve, kaj pomeni ekološka in lokalna pridelava in kaj posamezne sheme kakovosti doprinesejo k varovanju okolja.

Raziskave pravijo, da učenje na podlagi izkustva povečuje intelektualne sposobnosti pri otrocih, spodbuja notranjo motivacijo, lažje razumevanje snovi, otroci so dozretnejši za spoznavanje novega. Če to učenje postavimo v naravno lokalno okolje, lahko zraven naštejemo še celo vrsto drugih pozitivnih učinkov kot so: pridobivanje novih kompetenc in veščin, razvijanje sodelovanja, zdrav način življenja, povezanost in navezanost na podeželsko okolje, gradnja identitete, prispevek k razvoju podeželja in kmetij. Takšno učenje je torej vsekakor dobra popotnica za življenje, medtem ko kmetiji predstavlja priložnost za razvoj.

Učne kmetije so kmetije, ki svojo kmetijsko dejavnost in proizvode dopolnjujejo z dopolnilno dejavnostjo na področju izobraževanja. Z izobraževalno dejavnostjo kmetija postane pedagoški prostor in preko izkustvenega učenja daje občutek povezanosti, pomaga pri gradnji identitete v lokalni skupnosti in trajno prispeva k boljšemu zdravju in počutju v okolju. Lastnik in skrbnik učne kmetije je hkrati pedagog. Njegova naloga je, da obiskovalcem prenese znanje, obogateno z izkušnjami iz življenja. Medtem ko učenci v učilnici snov dojemajo na podlagi učiteljeve razlage, je na učni kmetiji svet zaznavanja mnogo širši. Obiskovalci na učni kmetiji lahko spoznavajo, tipajo, vonjajo, okušajo, opazujejo, poskušajo, sodelujejo pri opravilih in so tako deležni neposredne izkušnje, ki je osnova za doživljanje, razumevanje in pozitiven odnos do narave in okolja.

Učno okolje kmetije obravnavamo kot učilnico v naravi (odprt učni prostor), katere osnova je izkustveno učenje oz. povzemanje in razumevanje vsebine na osnovi neposrednega učenja. Če učna kmetija želi zadostiti svojemu namenu, mora zagotoviti zanimivo in zabavno učno okolje.

Pri načrtovanju programa smo izhajali iz dejstva, da je središče pedagoških programov kmetije izkustveno učenje, ki stalno prepleta že pridobljene izkušnje udeležencev in tiste, ki jih izziva sproti.

Poleg tega novejši izsledki načinov poučevanja kažejo na to, da je izkustveno učenje z med predmetnim povezovanjem pri usvajanju temeljnih znanj pri učencih bolj učinkovito kot frontalni pouk v razredu. Zato šole razvijajo nove metode poučevanja. Že od nekdaj pa šole kot del pouka uporabljajo dneve dejavnosti katerih vsebina je tudi obisk kmetije. Osnovna šola Rudolfa Ukoviča Podgrad je želela učence bolj vključiti v življenje in delo na kmetiji, v usvajanje novih znanj, ki bi temeljila na več čutnem učenju in predvsem intenzivnejšem medgeneracijskem prenosu znanj. Zato je šola razvila didaktične programe v sodelovanju s kmetijami za namen kvalitetnejših in pogostejših izvajanj izobraževanj na kmetijah, ki bodo predstavljale učilnico na prostem za razvijanje delovnih navad s hkratnim izobraževanjem.

Povezovanje z javnimi zavodi kot uporabniki teh storitev je ključno. Šole in vrtci so že z obstoječimi projekti in programi vse bolj naklonjene spoznavanju lokalnega okolja. A vendar je učenje iz takšnih in drugačnih razlogov v večji meri še vedno omejeno na prostor znotraj šolskih in vrtčevskih zidov, medtem ko bogato okolje ponuja mnogo drugih možnosti. Otroci lahko del učnega programa spoznavajo v naravnem okolju in preko pristnega stika s kmetom, pri tem lahko rokujejo s predmeti, se igrajo in preizkušajo z vsemi čutili.

Poleg obiska osnovnošolcev se je na kmetijah preizkušalo tudi vključevanje varovancev VDC ter starejših oseb v obliki medgeneracijskega sodelovanja, kar se je izkazalo za zelo dobrodošlo. Šola bo tudi vnaprej poskušala v dneve dejavnosti vključevati starejše osebe in osebe z različnimi primanjkljaji.

1.1 Vidiki doprinosa obiska kmetije

- Obiski na kmetijah so pozitivno vplivali na regulacijo čustveno vedenjskih vzgibov pri posamezniku. Opažamo, da v naravnih okoljih otroci komunicirajo med seboj bolj umirjeno, si delijo vloge znotraj skupine, med posameznik je zaznati manj konfliktov, v naravnih okoljih otroci doživljajo ugodje, so sproščeni.
- Izkustveno učenje vpliva na razvoj samopodobe – kaj zmorem sam, kaj pa ob pomoči odraslih, sovrstnikov.
- Za omogočanje aktivne vloge vsakega posameznika je bilo pomembno, da se je ponudilo dovolj raznovrstnih dejavnosti in da so potekale v manjših skupinah.
- Otroci si med seboj pomagajo, se učijo ne le od kompetentnih odraslih, ampak tudi od sovrstnikov, ki prihajajo iz kmetije.
- Otroci razvijajo delovne navade, potrpežljivost in vztrajnost.
- Verjetno se je marsikdo od otrok navdušil nad poklicem kmet ali je izkusil ljubezen do živali, ki bo lahko pomembno vplivala na karierno orientacijo v poznejših letih.
- Otroci se učijo načinov in pomena samooskrbe ter prepoznavanja zdravega načina prehranjevanja.
- Otroci spoznavajo tehniško in kulturno dediščino ter avtohtone pasme.
- Otroci usvajajo in urijo matematične predstave, orientacijo v prostoru in času, organizacijo delovnega procesa, načrtovanj, bogatijo besedni zaklad.
- Pri organizacij vseh dejavnosti je bila v ospredju skrb za varnost in dobro počutje vsakega udeleženca.

1.2 Delovne navade (povzeto iz diplomskega dela Maje Podobnik, 2016)

Odnos do dela je ena izmed značajskih potez, ki bistveno oblikuje človekovo osebnost. V življenju namreč človek dobi svoj smisel v uresničenem odnosu in delu, ki ga mora opraviti (Zalokar Divjak 1998,109). Prvi, ki nosijo odgovornost za to pomembno vlogo so starši, kasneje jo prevzamejo inštitucije, kot so vrtec, šola in podobno.

Z vzgojo starši na otroka prenašajo svoje vrednote. Od vzgojnega stila pa je odvisno na kakšen način in kako se bodo te vrednote zapisale v otroka.

Starši morajo otroka zgodaj vzpodbujati k samostojnosti na način, da sam prevzame odgovornost, vendar pa ima prehitro siljenje v samostojnost in opravljanje nalog, ki jim otrok ni dorasel, lahko negativne posledice.

Poleg svobode pa otrok potrebuje tudi omejitve. Neuspeh, poraz in občutek zavrnitve so za otroka sestavni del odraščanja in starši ga pred tem ne smejo zavarovati za vsako ceno.

Delovne navade in otrokovo delo razumem v smislu Marije Montessori, ki pravi, da otrok skozi delo izgradi človeka.

Starši se morajo potruditi, da ob različnih priložnostih otroku omogočijo učenje, obenem na ta način otrok dela in tako razvija delovne navade. Ob tem se ne sme pozabiti na gibanje, igro in zabavo, ki morajo prav tako biti sestavni del vzgoje.

Do otroka morajo starši gojiti realna pričakovanja in mu postavljati naloge, ki jim bo kos. Med starševske zadolžitve pa spada tudi motiviranje, vzpodbujanje, tolaženje, vrednotenje in pravilno usmerjanje takrat, ko otroku pade delovna vnema, ko je doživel poraz ali zavrnitev.

Delo in delovne navade namreč niso same sebi namen, ampak so mnogo več, odločilno vplivajo na oblikovanje otrokove identitete, samozavest in samozaupanje mu zraste, ko uspešno dokonča nalogo.

Kot odrasel posameznik je samostojen, se zna odločiti in prevzeti odgovornost. Ve, da se mora za vredne cilje potruditi, premagati napor in vztrajati. Razvija osredotočenost, koncentracijo in vztrajnost. Tudi če mu spodleti, se zna pobrati, realno ovrednotiti situacijo in poiskati novo rešitev. Novosti in sprememb ga ni strah, saj zaupa vase in svoje zmožnosti.

OBLIKOVANJE DELOVNIH NAVAD

Delovne navade. V SSJ je pojem *navada* razložen kot nekaj, kar dobi zaradi ponavljanja ustaljeno obliko in jo je težko kasneje spremeniti. Če za človeka pravijo, da ima delovne navade je to nekaj pozitivnega. Je pošten, ravna v skladu z določenimi normami in s priznanimi načeli. V veliki meri izpolnjuje dolžnosti in delovne navade.

Za pridobivanje delovnih navad pa se uporabljajo trije pojmi:

1. Delovne navade se *priučijo*. Torej narediti koga sposobnega za opravljanje določenega dela neposredno z opravljanjem tega.
2. *Privzgojiti* delovne navade pomeni z vzgojo povzročiti, da kdo pridobi določeno, zlasti pozitivno lastnost.

3. *Vcepiti* pomeni z močnim vplivom doseči, da kdo dela, ravna popolnoma v skladu s tem, kar želimo (SSKJ)

Torej z učenjem, vzgojo ali prisilo (oz. vztrajno ponavljanje, vzpodbujanje, motiviranje) oblikovati oziroma pridobiti delovne navade.

Zelo je pomembno, da ima otrok poleg varnega in ljubečega družinskega okolja tudi možnost, da se dokaže ob težkih nalogah, se nauči upoštevati avtoriteto, počakati in nenazadnje prenašati tudi poraze in neuspehe!

Igra je otrokovo delo in otrok naj dela skozi igro. Na ta način se uči veščin, igra spodbuja razvoj motorike, koordinacijo, prostorsko zaznavo in umske sposobnosti.

Gibanje vpliva na telesni in duševni razvoj. **Gibalni razvoj** je na eni strani rezultat zorenja živčevja, mišičja in okostja, na drugi strani pa učenja, ponavljanja, povezovanja, utrjevanja in avtomatiziranja. Z gibanjem otrok krepi voljo iz česar se razvija vztrajnost.

Delovne navade so tisti košček v mozaiku vzgoje, ki povečujejo možnost, da bo otrok kasneje uspešen v življenju. Da bo lahko počel prave stvari zaradi načel, ne zaradi prisile. Da bo prevzemal odgovornosti za svoja dejanja in bo nekoč gospodar svojega življenja ter se počutil ustvarjalnega člana družbe. Hkrati bo vedel, da se lahko zanese nase in zmore poskrbeti zase.

DELOVNE NAVADE torej privzgajati skozi igro in gibanje, v našem primeru na kmetijah!

2 OPISI KMETIJ

2.1 Opis kmetije Miše, Sabonje 9, 6250 Ilirska Bistrica

Opis kmetije:

Kmetija MIŠE leži v vasi Sabonje, je tradicionalna kmetija. Na več parcelah razpršeno po vasi imajo njive, dva delno intenzivna (ukrepi KOPOP) sadovnjaka v skupni izmeri 3,5 ha ter 10 ha gozda.

Kmetija je samooskrbna z občasnimi viški pridelkov, predvsem jabolk, s pridelavo katerih se ukvarjajo profesionalno. Imajo tudi večjo hladilnico za sadje. Ker je sadja veliko, se za lastne potrebe ukvarjajo tudi z žganjekuho slivovega in jabolčnega žganja.

Poleg sadjarstva se ukvarjajo tudi z rejo živali. Redijo 4 koze, 2 kravi, bika, 2 teleta in 10 kokoši. Sicer običajno v jesenskem času redijo tudi dva prašiča za kolone. Prašiče kupijo pozno poleti, jih dokrmijo in pozimi naredijo kolone na tradicionalen način.

Družina skrbno hrani staro orodje, dokumente in fotografije. So pričevalci nekdanjega življenja: načina, navad, opravil, rekov. Radi pripovedujejo o nekdanjem načinu življenja in navadah, ohranjajo stara znanja in znanja dela z orodji.

Kmetija je samooskrbna in ima osnovne kmetijske stroje. Člani kmetije imajo bogato znanje iz sadjarstva, Matjaž je predsednik Društva Brkinskih sadjarjev.

Člani kmetije:

Nosilka Elvira Miše.

Član kmetije Matjaž Miše je tudi predsednik Društva Brkinskih sadjarjev.

Žena Kristina je agronomka in zaposlena v kmetijski trgovini.

Dva šoloobvezna otroka, ki ju zanima kmetijstvo in sta udeležena pri vseh opravilih.

Matjažu v delovnih konicah pomaga cela družina pa še prijatelji.

Člani kmetije radi sprejemajo otroke in obiskovalce ter z veseljem širijo znanja, ki jih posedujejo.

Člani kmetije so komunikativni in odprti za razne predloge in želje.

Dostopnost do kmetije:

Dostop z velikim avtobusom skoraj do hiše. Dostop do obeh sadovnjakov in ostalih parcel peš ali s traktorjem, približno 1 km. Sprehod do parcel je prijeten in zelo razgleden.

Načrti:

V bližnji prihodnosti nameravajo urediti predelavo sadja, predvsem jabolk v sok, kis, suho sadje, marmelado. Urediti nameravajo prostor za degustacijo pridelkov in wc za obiskovalce.

Infrastruktura:

- V odprtem nadstrešku poleg hladilnice lahko sprejmejo večjo skupino ljudi – do 30 in sicer so na voljo gasilske klopi in mize ter improvizirana sedišča.
- V primeru slabega, vendar toplega vremena je možno določene aktivnosti izvajati v omenjenem nadstrešku.
- V zelo mrzlem in deževnem vremenu izvajanje večine aktivnosti ni možno, saj ni ogrevanega prostora za izvedbo delavnic za večjo skupino ljudi.

- Dostop je omogočen tudi gibalno oviranim osebam ali osebam s posebnimi potrebami.
- Kmetija razpolaga z dovolj pripomočkov in orodja za izvajanje dejavnosti.
- Kmetija skrbi za varnost udeležencev tako pri izvajanju dejavnosti kot pri gibanju na kmetiji - nevarni predmeti so pospravljeni in niso v dosegu obiskovalcev.
- WC ja za obiskovalce trenutno ni, za nujno potrebo ga nudijo v hiši.
- Umivalnik s pitno vodo je v nadstrešku poleg hladilnice.

Aktivnosti, ki jih nudi kmetija:

- Prikazi in aktivnosti obrezovanja, cepljenja, varstva in sajenja drevja.
- Prikaz in aktivnost sortiranja plodov in predelave sadja: mletje jabolk, stiskanje soka, pasterizacija, priprava jabolčnih krljev za sušenje in žganjekuha.
- Delo v hlevu od čiščenja do hranjenja živali na tradicionalen način, molža koze.
- Urejanje ograj za koze: postavitve nove ter popraviljanje starih in poškodovanih ograj.
- Delo s kmetijskimi stroji:
 - oranje njiv (prikaz ter aktivnost),
 - vsa dela na zemlji (priprava zemlje, setev, okopavanje, pobiranje pridelkov),
 - vsa dela na travinju od košnje do sušenja in spravila sena, grabljenje krtin, delanje ograbkov.
- Nalaganje trave na ročni voziček in vožnja trave peš do kmetije, kjer otroci nahranijo živali.
- Grabljenje sena, ročno nalaganje na voz, vožnja na vozu domov, spravilo na oder.
- Gozdarska dela s pripravo drv.
- Peka jabolčnega štrudla.
- Prikaz delovanja stare mlatilnice.
- Prikaz spravila žita na roke: košnja zrelega žita s koso ali srpom, ročno vezanje snopov, mlatenje z mlatilnico ali cepci.
- Kisanje zelja in repe na tradicionalen način: pobiranje, čiščenje, ribanje, tlačenje.
- Prikaz vzdrževanja kmetijskih strojev, katerega lahko opravijo tudi učenci: čiščenje, mazanje zglobov z mazalko, preverjanje delovanja luči, smernikov, zavore, preverjanje tlaka v gumah, čiščenje hladilnika, preverjanje zaščitnih mask (kardan).
- Prikaz varnosti pri delu s stroji in orodji.
- Ročna košnja trave s klepanjem in brušenjem kose. Varnost pri delu.
- Pobiranje in ličkanje koruze ter pletenje v kite.
- Prikaz kolin na tradicionalen način.
- Sprehod do parcel, ogled dogajanja (divje živali, erozija, zaraščanje, suša) in botanika.
- Čiščenje mejic.
- Grabljenje listja v tradicionalne koše za nastilj.
- Prenos samooskrbnih znanj ter znanj pridelave semen.
- Prikaz starega orodja in pripomočkov z razlago.

Način izvajanja:

- Nekatera opravila kot so pobiranje jabolk lahko opravi večja skupina otrok (do 25), večino opravil pa se izvaja v manjših skupinah predvsem zaradi varnosti in doživetosti.

- Možnost priprave aktivnosti za več manjših skupin, odvisno od vsebine in letnega časa, pri tem pomagajo družinski člani.
- Aktivnosti temeljijo na konkretnem delu s ciljem razvijanja delovnih navad in vzpostavitve zdravega odnosa do okolja in hrane.
- Za izvajanje večine aktivnosti je zaželeno lepo vreme, nekatere se lahko izvedejo tudi v slabem vremenu.

Kontakt: Nosilec kmetije Elvira Miše, Tel. 05 783 6241, matjaz.mise@gmail.com

2.2 Opis kmetije Slavec, Knežak 98a, 6253 Knežak

Opis kmetije:

Kmetija SLAVEC leži na obrobju vasi Knežak, ob glavni cesti Postojna – Ilirska Bistrica. Kmetija je ekološka, tradicionalno mešana kmetija. Na kmetiji redijo krave, koze, ovce, tri jahalne osličke in 70 kokoši. Živali so večinoma avtohtonih pasem; Cika, Drežniška koza, Dalmatinski osel, Štajerska kokoš. Poleg naštetih živali imajo še čebele (Kranjska sivka) ter nasad 660 sadik malin.

Kmetija ima v lasti 8 ha travnikov in pašnikov, še 16ha travnikov in pašnikov ima v najemu, ter 18 ha gozda. Vsa zemljišča so na območju z omejenimi dejavniki, kmetija je vključena v KOPOP ukrepe in dobrobit živali in v tem programskem obdobju je tudi mladi prevzemnik. Gregor je dobil tudi naziv Inovativni mladi kmet leta 2021, kmetija pa je postala ARK središče.

Poleg ekološkega mesa in jajc pridelujejo tudi ekološko kozje mleko iz katerega Gregor dela odličen sveži sir in sladoled.

Na kmetiji je tudi ogledni čebelnjak, prirejen ogledu oseb s posebnimi potrebami ter ranljivim skupinam. Velik senik služi tudi kot prostor za druženje in izvedbo predavanj, na njem je možno tudi prespati. Senik nudi razgled na dolino Zgornje Pivke in na Snežnik. Premični kokošnjak je primer dobre prakse reje kokoši s premikanjem po parcelah. Kokošnjak ima vgrajeno sončno celico in avtomat za odpiranje in zapiranje vrat.

Na kmetiji so tudi igrala za otroke, saj se kmetija pospešeno razvija v smeri sprejemanja različnih skupin obiskovalcev. Kmetija ni velika, zato išče dodatno možnost prihodkov. Ker lahko pokaže veliko raznolikih živali in opravil, se razvija v smeri didaktične kmetije.

Kmetija je opremljena z vsemi stroji za pridelavo in spravilo krme ter z jahalno opremo za osličke. V prihodnosti nameravajo zgraditi nov hlev s prostori za predelavo mleka in žita. Bodoči novi prostori naj bi služili tudi za izvedbo različnih delavnic in demonstracij.

Člani kmetije:

Nosilec kmetije je Gregor Slavec, ki je tudi mlad prevzemnik. Na kmetiji dela sam, žena je zaposlena, dva otroka obiskujeta vrtec in šolo. Za občasnno pomoč pokliče zunanje sodelavce.

Nosilec kmetije Gregor Slavec rad sprejema otroke in obiskovalce ter z veseljem širi znanja, ki jih poseduje. Je komunikativen in odprt za razne predloge in želje.

Dostopnost do kmetije:

Dostop z malim avtobusom (36 sedežni in manj) do kmetije, z velikim avtobusom do avtobusne postaje v Knežaku, do objektov je potrebno nato peš 400 m.

Infrastruktura:

- Masivne klopi in mize pod kozolcem sprejmejo do 40 otrok.
- v primeru slabega vremena je možno določene aktivnosti izvajati v samem kozolcu, ki je izoliran ali pod nadstreškom kozolca.
- V zelo mrzlem in deževnem vremenu izvajanje večine aktivnosti ni možno, saj še ni ogrevanega prostora za izvedbo delavnic za večjo skupino ljudi.
- Dostop je omogočen tudi gibalno oviranim osebam ali osebam s posebnimi potrebami.
- Kmetija razpolaga z dovolj pripomočkov in orodja za izvedbo delavnic, sicer ga dokupi.
- Kmetija skrbi za varnost udeležencev tako pri izvajanju dejavnosti kot pri gibanju na kmetiji (nevarni predmeti so pospravljeni in niso v dosegu obiskovalcev).
- WC za obiskovalce je trenutno samo kemični, v prihodnosti se namerava vzpostaviti pravi wc

Načrti:

- Kmetija se načrtno usmerja v didaktično kmetijo in razvija programe za obisk skupin.
- Kmetija načrtuje vzpostavitev infrastrukture (wc, tuš, umivalnik) ter spanje na senu.

Aktivnosti, ki jih nudi kmetija Slavec:

- Spoznavanje živali postopoma od manjših do večjih.
- Učenje pristopa do živali, nege in oskrbe živali.
- Opazovanje črede: hierarhija in socialno obnašanje.
- Delo s kravami, ovci, kozami, kokošmi, oslički: hranjenje, oskrba, razvijanje zaupanja ter premagovanje strahu pred živalmi.
- Spoznavanje živali: njihovih navad, uporabe ter zgradbe (zobovje, kosti, prebavila, izločala).
- Prikaz vseh čebelarških opravil in izvajanje nekaterih opravil v čebelarstvu: žičenje okvirjev, pobiranje pokrovčkov na satju.
- Uporaba delovnega orodja: pospravljanje očiščenega orodja, vzdrževanje čistega delovnega prostora (pomesti hlev, očistiti pajčevino)
- Pobiranje vej in kamenja na pašnikih, vzdrževanje pašnikov s čistilno košnjo in popraviljem ograj, sodelovanje pri postavljanju elektro mreže.
- Košnja trave: ročna košnja s koso, prikaz strojne košnje.
- Spravilo sena: grabljenje na roke in razmetavanje sena.
- Travniška botanika in biodiverziteteta.
- Delo s kokošmi: predstavlanje ograje, hranjenje, pobiranje jajc.
- Delo v malinjaku: pobiranje malin, vezanje rozg, pobiranje obrezanih rozg.

- Koruza: ličkanje in sušenje koruze na tradicionalen način.
- Prikaz izdelave sira in sladoleda z razlago postopka in spoznavanjem pripomočkov.
- Izvajanje delavnic zunanjih strokovnjakov.
- Prikaz vzdrževanja kmetijskih strojev, katerega lahko opravijo tudi učenci: čiščenje, mazanje zglobov z mazalko, preverjanje delovanja luči, smernikov, zavore, preverjanje tlaka v gumah, čiščenje hladilnika, preverjanje zaščitnih mask (kardan).
- Prikaz varnosti pri delu s stroji in orodji.
- Sprehod do parcel, ogled dogajanja (divje živali, erozija, zaraščanje, suša), popravilo ograj.
- Jahanje osličkov.
- Vožnja s traktorjem eden po eden poleg voznika po dvorišču – spoznavanje delovanja kmetijskega stroja.

Način izvajanja:

- Različno velike skupine glede na dejavnost.
- Nekatera opravila kot so vzdrževanje pašnikov (pobiranje kamenja in vej ter pregled ograj) lahko opravi večja skupina otrok (do 25), večino opravil pa se izvaja v več manjših skupinah do 10 otrok predvsem zaradi varnosti in kvalitete izvedbe.
- Možnost priprave aktivnosti za več manjših skupin, odvisno od vsebine in letnega časa.
- Aktivnosti temeljijo na konkretnem delu s ciljem razvijanja delovnih navad in vzpostavitve zdravega odnosa do okolja in narave.

Kontakt: Gregor Slavec, 041 310 876, info@kmetija-slavec.si

2.3 Opis kmetije Volk, Suhorje 5, 6217 Vremski Britof

Opis kmetije:

Kmetija VOLK je ekološka družinska kmetija, ki se ukvarja z rejo konjev pasme Appaloosa, drobnice in s turizmom na kmetiji. Skupno obdelujejo 10 ha zemljišč, na katerih pridelajo krmo za svoje živali oziroma imajo na njih urejene pašnike. Kmetija se nahaja v Brkinih, ob reki Reki. Je v vplivnem območju Parka Škocjanske jame. Družino sestavljata zakonca Tomaž in Alenka ter odrasla sinova Mitja in Jan. V lasti imajo tudi približno 2 ha pašnih visokodebelnih sadovnjakov, na katerih so posajene stare sorte jablan, hrušk in sliv.

Ker je kmetija premajhna, da bi iz osnovne dejavnosti lahko zagotavljala primeren dohodek za njeno rast in razvoj, je njihov cilj diverzifikacija v različne, na kmetijski in gozdarski dejavnosti temelječe dejavnosti. Pri tem jim je pomembno, da izkoristijo obstoječe vire, od objektov, zemljišč do živali in znanj ter hkrati skrbijo za ohranjanje narave. Sodelujejo tudi s šolami in fakultetami, ki jih rade obiščejo z učenci, dijaki in študenti.

Kmetija razpolaga s potrebno kmetijsko mehanizacijo, raznolikimi kmetijskimi površinami, ki se jih uporablja za pašo živali ter za pridobivanje krme za živali. Redijo 16 konj, okrog 10 koz in okrog 20 ovac (število drobnice je večje spomladi, ko imajo ovce in koze mladiče). Na dveh lokacijah imajo tudi visokodebelni sadovnjak z jablanami, hruškami in slivami, ki pa ga uporabljajo zgolj za lastne potrebe.

Prednost kmetije je tudi zelo prijetna lokacija, saj so gospodarski objekti postavljeni poleg manjšega potoka Suhorca, ki poleti nudi prijetno senco in svežino tako turistom kot živalim.

Člani kmetije:

Nosilec kmetije je Mitja Volk. Člani kmetije radi sprejemajo obiskovalce ter z veseljem širijo znanja, ki jih posedujejo. Člani kmetij so komunikativni in odprti za razne predloge in želje.

Dostopnost do kmetije:

Dostop z avtobusom do poslovnih objektov na kmetiji.

Peš ali z osebnim avtom do glavnine parcel v vasi.

Infrastruktura:

- WC in tuš za obiskovalce s toplo vodo,
- manjša kuhinjska niša za turiste in obiskovalce, možnost spanja na senu za odrasle,
- različna sedišča (klopi, viseče mreže...) in miza na prostem ob reki Suhorci,
- v primeru slabega vremena je možno določene aktivnosti izvajati v hlevu ali pod nadstreškom hleva na desni strani z improvizacijo delovnih površin.
- Na seniku izvajanje aktivnosti ni možno zaradi varnosti. V tleh so namreč večje odprtine za metanje sena v hlev.
- V mrzlem in deževnem vremenu izvajanje večine aktivnosti ni možno, saj ni ogrevanega prostora za izvedbo delavnic za večjo skupino ljudi.
- Dostop je omogočen tudi gibalno oviranim osebam ali osebam s posebnimi potrebami.
- Kmetija razpolaga z dovolj pripomočki in orodja, sicer ga dokupi.
- Kmetija skrbi za varnost udeležencev tako pri izvajanju dejavnosti kot pri gibanju na kmetiji. Nevarni predmeti so pospravljeni in niso v dosegu obiskovalcev.

Aktivnosti, ki jih nudi kmetija Volk:

- Delo s konji, ovcami, kozami in prašiči: hranjenje, oskrba, pridobivanje zaupanja živali čiščenje boksov, pometanje.
- Učenje pristopa do živali, nege in oskrbe.
- Premagovanje strahu do živali, predvsem večjih.
- Opazovanje črede: socialno obnašanje, hierarhija živali.
- Znanje uporabe delovnega orodja: pospravljanje očiščenega orodja, vzdrževanje čistega delovnega prostora: pometanje hleva, čiščenje pajčevine.
- Spoznavanje živali, postopoma od manjših do večjih: pravi pristop do živali ter prijem.
- Spoznavanje zgradbe živali: zobovja, okostja, prebavil, izločal.

- Opazovanje dela s konji – pristop, čiščenje, sedlanje, trening, kovanje, razplod živali.
- Ročno pobiranje jabolk.
- Pomen zdrave lokalne hrane, predstavitev pojma ekološka kmetija.
- Pobiranje vej na pašnikih in kamenja, vzdrževanje pašnikov s čistilno košnjo in popravilanjem ograj, sodelovanje pri postavljanju elektro mreže.
- Pomen čiste pitne vode za živali na kmetiji, napajanje, posledice pomanjkanja vode, suša.
- Spravilo sena: grabljenje na roke in razmetavanje sena, odgrabljanje iz senc in okoli dreves in iz strmin.
- Otroške igre kot so: valjanje po hribu, pokrivanje s senom, skakanje po kopici sena.
- Spoznavanje travniške botanike in biodiverzitete.
- Prikaz vzdrževanja kmetijskih strojev, katerega lahko opravijo tudi učenci: čiščenje, mazanje zglobov z mazalko, preverjanje delovanja luči, smernikov, zavore, preverjanje tlaka v gumah, čiščenje hladilnika, preverjanje zaščitnih mask (kardan).
- Prikaz varnosti pri delu s stroji in orodji.
- Sprehod do parcel, ogled dogajanja (divje živali, erozija, zaraščanje, suša).
- Spoznavanje življenja v gozdu v neposredni bližini kmetije, pomen nege gozda, ekosocialna in biološka funkcija gozda.

Način izvajanja:

- Manjše skupine zaradi varnosti – do 12 učencev maksimalno.
- Učence se pri nekaterih opravilih lahko dodatno razdeli v tri skupine po največ štiri in se jim da zadolžitve oziroma se dela skupaj z njimi.
- Aktivnosti temeljijo na konkretnem delu s ciljem razvijanja delovnih navad in vzpostavitve zdravega odnosa do okolja in hrane.
- Kmetija je dobro izhodišče tudi za športni dan: pohod na Vremščico (dve uri), pohod do Kozjan, pohod do Ostrožnega Brda – bolnica Zalesje in muzej.

Kontakt: Mitja Volk, info@jahalnepocitnice.si, 041 585 303

3 DIDAKTIČNI PROGRAMI

3.1. Didaktični programi na kmetiji Miše

3.1.1. Dan dejavnosti: »Od jabolk do soka z delom pridobivamo znanje, izkušnje in odnos«.

Kratek povzetek:

Učenci doživijo spravilo in predelavo jabolk, spoznajo način dela nekoč in danes, spoznajo postopek pridelave jabolk in predelave v jabolčni sok, postopek pasterizacije, sušenje jabolčnih krljev. Spoznajo orodja in stroje, ki so v pomoč pri opravilih, seznanijo se z varstvom pri delu. Obenem spoznavajo tudi floro in favno sadovnjaka. Seznanijo se s pomenom varstva okolja ter pomenom zdrave hrane ter lokalno pridelane hrane.

Razred	prvi razred
Letni čas	jesen
Trajanje	5. šolskih ur
Predmet	SPOZNAVANJE OKOLJA
Tematski sklopi	čas, prostor, snovi, sile in gibanje, živa bitja, človek, okoljska vzgoja
Učna enota	
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none">• znajo razlikovati preteklost in sedanjost v svojem življenju in vedo, da je bilo življenje ljudi v preteklosti drugačno,• uporabijo temeljne pojme v zvezi s pokrajinskimi značilnostmi okolice <i>kmetije</i> (zadaj, spredaj, levo, desno, zgoraj, spodaj),• znajo se za delo pripraviti in po končanem delu pospraviti,• spoznajo, kaj potrebujejo sami in kaj <i>rastline</i> za življenje,• vedo, da jim zdrav način prehranjevanja, telesne vaje in počitek omogočajo rast in razvoj ter da jim pomagajo ohranjati zdravje,• znajo pojasniti, kako sami dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja ter k urejanju okolja, v katerem živijo,
Učne oblike	Skupinska, individualna
Učne metode	metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga
Učni pripomočki	Primerna obutev, košare za pobiranje jabolk, zaboji, prevozno sredstvo, kadi za pranje jabolk, mlin, dve stiskalnici za otroke, posoda za sok, (pasterizator – opcija), kozarčki za degustacijo, predpasniki, lupilec za jabolka, rezalniki jabolk in deske za rezanje jabolk, mreže za sušenje jabolk,

Literatura	Učni načrt za spoznavanje okolja, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011
Med predmetne povezave - cilji	<p>MATEMATIKA:</p> <ul style="list-style-type: none">• opredelijo položaj predmeta glede na sebe oziroma glede na druge predmete in se znajo pri opisu položajev pravilno izražati (nad/pod, zgoraj/spodaj, desno/levo ipd.),• premikajo se po navodilih po prostoru,• ocenijo in primerjajo količine za dolžino, maso in prostornino (najtežje, najlažje, največje, najmanjše <i>jabolko</i>),• štejejo <i>jabolka/krhlje</i> do 20, vključno s številom 0,• seštevajo in odštevajo <i>jabolka/krhlje</i> do 20,• razporejajo <i>jabolka/krhlje</i> glede na izbrano eno lastnost-<i>velikost</i> in s tem oblikujejo množice in podmnožice,• odkrijejo in ubesedijo lastnost, po kateri so bila <i>jabolka</i> razporejena,<ul style="list-style-type: none">• pravilno uporabljajo izraze večji, manjši, ...• uredijo <i>jabolka</i> po različnih kriterijih (npr. od večjega do manjšega ali po barvi), <p>GLASBENA UMETNOST:</p> <ul style="list-style-type: none">• V skupini in samostojno sproščeno in doživeto pojejo otroške, ljudske pesmi.• Pojejo pesmi iz preteklosti in sedanjosti ter širijo pevski repertoar.<ul style="list-style-type: none">• Doživeto pojejo, upoštevajo glasno, tiho in počasnejše, hitrejše izvajanje.• Plešejo ljudske plese.• Poslušajo in razmišljajo o zvokih v naravi, drugih zvočnih pojavih in glasbenih primerih. <p>ŠPORT:</p> <ul style="list-style-type: none">• izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti: skladnost (koordinacijo) gibanja, moč, hitrost, gibljivost, natančnost, ravnotežje, splošno vzdržljivost,• sproščeno izvajajo naravne oblike gibanja• zavestno nadzorujejo telo v različnih položajih in gibanjih, ki jih izvajajo v različnih smereh in ravneh ter okoli različnih telesnih osi,• oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (strpno in prijateljsko vedenje v skupini, upoštevanje pravil <i>pri delu</i>, odgovorno ravnanje z <i>pripomočki</i>, odgovoren odnos do narave in okolja). <p>SLOVENŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• po poslušanju (in gledanju):<ul style="list-style-type: none">– povzamejo temo in bistvene podatke ter obnovijo besedilo <i>oziroma navodila in pripoved</i>;

	<ul style="list-style-type: none">● poimenujejo bitja, predmete, dejanja ... <i>na kmetiji</i> s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;● opazujejo več med seboj povezanih dejanj ter jih upovedujejo glede na čas sporočanja (s časovnimi prislovi, npr. zdaj/prej/potem, in z glagolskimi časovnimi oblikami) ter glede na njihovo zapovrstje (s časovnimi prislovi, npr. najprej/potem/nazadnje, oz. s časovnim veznikom ko /tudi medtem ko, potem ko/);● vrednotijo vljudnost izrečenega in to po potrebi zamenjajo z vljudnejšo različico;● v danih okoliščinah sporočanja se izražajo ustrezno.
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ	UČENEC
Uvod: Učitelj učencem pove, da gredo na kmetijo kjer bodo pobirali jabolka in naredili jabolčni sok, jabolčni zavitek in kompot.	Učenci na avtobusu prepevajo pesmico... Ob prihodu na kmetijo pozdravijo gospodarja.
Osrednji del: Gospodar pove nekaj ključnih podatkov o kmetiji in njenih članih. Razloži vlogo članov kmetije pri delu na kmetiji. Učitelj učence vpraša ali vedo čemu vse se uporablja jabolka (kis, zavitki, krlji, marmelade, sok, vino...). Učitelj učence spodbuja pri naštevanju ter jim pove, da bodo pobrana jabolka uporabili za izdelavo soka, kompota ter jabolčnega zavitka. Učitelj učencem razdeli košare za pobiranje jabolk, vsi skupaj gredo peš v sadovnjak. Gospodar se pripelje s traktorjem in zaboji. Učitelj razloži, kaj pomeni »sadovnjak«. Gospodar predstavi različne vrste jabolk ter prikaže delo v sadovnjaku. Učitelj spodbudi učence, da razmišljajo in povedo, kaj vse je potrebno, da jabolko zraste: sajenje dreves, obrezovanje, različne zaščite drevja, odstranjevanje trave, gnojenje. Učencem da učitelj napotke za delo: pobiranje in sortiranje jabolk. Učitelj opozori učence, da se jabolk ne meče v košare in zaboje, ampak se jih polaga, da se ne obtolčejo. Poudarek je na vztrajnosti ter temeljito opravljenem delu, čeprav se otroci na trenutke ne počutijo lepo, morajo premagati neugodje in vztrajno ter	Sodelujejo v pogovoru. Naštevajo načine uporabe jabolk. Gredo peš v sadovnjak s košarami in vedri. Po poti pojejo in opazujejo naravo, oponašajo zvoke. Učenci sodelujejo v pogovoru. Opravijo pobiranje in sortiranje jabolk. Opazujejo življenje na tleh med jabolki. Naštejejo kaj vidijo na tleh Učenci naj predlagajo načine motivacije. Učenci naj zapojejo.

<p>temeljito opraviti naloženo delo. Pri tem se jih spodbuja in jih sprašuje, kakšne so posledice, če se jabolk ne pobere (« se mi ne da»). Otroci naj naštevajo posledice nepobranih jabolk zaradi »lenobe«. Učitelj učence spodbuja naj opazuje jabolka (črvi, barva, velikost, oblika, teža, Ali je potrebno jabolka v sadovnjaku oprati preden jih zaužijemo? V katerem primeru? V sadovnjaku lahko učenci degustirajo različne sorte jabolk. Jabolka se naloži v zaboj, gospodar jih odpelje do kmetije.</p> <p>Na kmetiji učitelj razdeli učence v dve skupini. Prva gre oprati in mlet jabolka ter stiskati sok iz jabolk, druga pripravlja jabolčne kohlje nato se obe skupini zamenjata.</p> <p>Pri stiskanju mošta je poudarek na higieni rok in pripomočkov. Gospodar razloži, kako so to počeli včasih. Učitelj učence vpraša, ali je takšen sok trajen, ali se pokvari. Kaj storimo da se ne pokvari? Stisnjen sok/mošť se takoj pretoči v sode, da ne porjavi ob stiku z zrakom. Nato se ga pretoči skozi pasterizator. Učitelj ali gospodar preprosto razloži, čemu služi pasterizator (primerno za višje razrede).</p> <p>Druga skupina pripravlja jabolčne kohlje v drugem prostoru skupaj z gospodinjo.</p>	<p>Spoznavanje različnih sort jabolk preko degustacije: okus, barva, oblika, vonj, tip... Ugibajo iz katerega jabolka bo boljši sok, naštevajo okuse. Učenci jabolka sortirajo po velikosti, teži, obliki, barvi, gnila/ne gnila...oblikujejo množice po 10, pri tem štejejo jabolka do 20. Delajo v skupinah po 3- 4. Vsaka skupina sortira glede na lastnost, ki jo izbere. Na koncu primerjajo med seboj. Ko poberejo vsa jabolka zaplešejo kolo. Malica v sadovnjaku po končanem pobiranju jabolk. Po poti do kmetije pojejo.</p> <p>Učenci si operejo roke, nato operejo jabolka.</p> <p>Pogovor. Stiskanje mošta: učenci napolnejo stiskalnico in pomagajo pri opravi Degustacija mošta iz različnih sort jabolk. Mošť nalijejo v stekleničke za domov. Degustacija termično obdelanega soka. Spoznajo, da moramo sok toplotno obdelati, sicer se skisa in spleni. Pri pitju takšnega soka lahko zbolimo. Sodelujejo pri postopku pasterizacije (primerno za višje razrede).</p> <p>Nadenejo si predpasnike, vsak otrok dobi pripomoček za lupljenje ali rezanje jabolk. Narezane kohlje zložijo na pladenj za sušenje in dajo sušiti. Kohlje štejejo in razporejajo po lastnostih: Debeli, tanki, pravilno zrezani, premajhni. Učenci pospravijo delovno površino in pripomočke.</p>
<p>Zaključek.</p> <p>Ponovitev aktivnosti.</p> <p>Učitelj razloži pojem »likof«. Ali lahko družina priredi likof, če je delo slabo opravljeno? Član kmetije zaigra na harmoniko.</p>	<p>Učenci ponovijo kar so se naučili, pri tem uporabljajo knjižne besede in besedne zveze. Naštejejo nove pojme, ki so jih spoznali. Pojasnijo zakaj je potrebno jesti jabolka. Pojasnijo pregovor: Eno jabolko na dan, odžene zdravnika stran.</p> <p>Učenci degustirajo jabolčni sok in jabolka. Zapojejo gospodarju v zahvalo. Ob odhodu se gospodarju in gospodinji zahvalijo za obisk.</p>

Fotografije dejavnosti:

Pripomočkov je dovolj za vse.

3.1.2. Dan dejavnosti: »Spoznavanje in oskrba živali iz izvajanjem različnih kmečkih opravil«.

Kratek povzetek:

Učenci spoznajo nekatere domače živali ter aktivno sodelujejo pri oskrbi živali: hranjenju, nastiljanju, čiščenju. Pri tem se preizkusijo tudi v ročni košnji in grabljenju trave. Seznanijo se z izdelavo koša za listje in ga napolnijo. Ogljed strojne košnje. Otroške igre na travniku. Preizkusijo se v molži koze. Seznanijo se s potekom življenja nekoč. Spoznajo pomen lokalne hrane.

Razred	2. in 3. razred
Letni čas	pomlad, poletje, zgodnja jesen
Trajanje	5. šolskih ur
Predmet	SPOZNAVANJE OKOLJA
Tematski sklopi	čas, prostor, snovi, sile in gibanje, živa bitja, odnosi, okoljska vzgoja
Učna enota	
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none">• znajo razlikovati preteklost in sedanost v svojem življenju in vedo, da je bilo življenje ljudi v preteklosti drugačno,• spoznajo časovni potek dogodkov, uporabijo nekatere osnovne izraze za opredeljevanje dogodkov, kot so: prej, potem, včeraj, danes, jutri, teden, dnevi v tednu, dan, mesec, letni časi, leto,• spoznajo življenje in delo na kmetiji po letnih časih,• znajo se za delo pripraviti in po končanem delu pospraviti,• znajo natančno opazovati, opisati in poimenovati delovanje in gibanje tehničnih naprav in vozil ter njihovih delov,• znajo opazovati, opisati in ugotoviti, kako nastajajo sledovi gibanja in kaj jih povzroča,• vedo, da živali potrebujejo za življenje zlasti vodo, hrano in zrak,• vedo, da se živali prehranjujejo z rastlinami, drugimi živalmi ali obojim,• razumejo, da rastline gojimo za hrano (polje in vrt) in da za pridelavo potrebujemo orodja in stroje,• vedo, da živa bitja iz okolja nekaj sprejemajo (hrana, zrak, voda), predelujejo in v okolje oddajajo,• spoznajo, da hrana vsebuje snovi, ki so nujne, da se telo giblje, raste in pravilno

	<p>deluje, ter da živa bitja potrebujejo prostor, v katerem lahko živijo,</p> <ul style="list-style-type: none">• Spoznajo, da imajo živali potomce, ki navadno izhajajo iz samca in samice, in da so potomci njim podobni,• vedo, da moramo ljudje v življenju nekatere dejavnosti nujno početi, nekatere pa zato, ker se tako odločimo in ko se za to odločimo,• znajo utemeljiti, kako ljudje vplivajo na naravo,• vedo, da jim zdrav način prehranjevanja, telesne vaje in počitek omogočajo rast in razvoj ter da jim pomagajo ohranjati zdravje,• znajo pojasniti, kako sami dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja ter k urejanju okolja, v katerem živijo.
Učne oblike	skupinska, individualna
Učne metode	metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja, izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga
Učni pripomočki	Primerna obutev, kosa, grablje, košare za travo ali manjši voz. Prevozno sredstvo. Koši za listje, orodje za čiščenje, oskrbo in molžo živine.
Literatura	Učni načrt za spoznavanje okolja, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011
Med predmetne povezave - cilji	<p>GLASBENA UMETNOST:</p> <ul style="list-style-type: none">• V skupini in samostojno sproščeno in doživeto pojejo otroške, ljudske in umetne pesmi.• Z zvoki posnemajo stvari, živali, jezike oz. dogajanja v svojem ožjem in širšem okolju ter v naravi.• Poslušajo in razmišljajo o zvokih v naravi (<i>ptičje petje, žuželke, črički</i>), drugih zvočnih pojavih (<i>brušenje kose, prežvekovanje krave...</i>). <p>SLOVENŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• povzamejo temo in poročajo o pogovoru,• poimenujejo bitja, predmete, dejanja ... v svoji okolici ali na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;• tvorijo manjšalnice in ljubkovalnice, ženski par moškemu in obratno, samostalniške izpeljanke iz glagolov (za živega in neživega vršilca dejanja, za dejanje in prostor dejanja) ter pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost) ipd.

	<ul style="list-style-type: none">• opazujejo več med seboj povezanih dejanj ter jih upovedujejo glede na čas sporočanja (s časovnimi prislovi, npr. zdaj/prej/potem, in z glagolskimi časovnimi oblikami) ter glede na njihovo zapovrstje (s časovnimi prislovi, npr. najprej/potem/nazadnje, oz. s časovnim veznikom ko /tudi medtem ko, potem ko/); ŠPORT <ul style="list-style-type: none">• izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti: skladnost (koordinacijo) gibanja, moč, hitrost, gibljivost, natančnost, ravnotežje, splošno vzdržljivost,• sproščeno izvajajo naravne oblike gibanja• zavestno nadzorujejo telo v različnih položajih in gibanjih, ki jih izvajajo v različnih smereh in ravneh ter okoli različnih telesnih osi,• razvijajo vztrajnost,• oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (strpno in prijateljsko vedenje v skupini, upoštevanje <i>navodil</i>, odgovorno ravnanje z <i>orodjem</i>, odgovoren odnos do narave in okolja). MATEMATIKA <ul style="list-style-type: none">• štejejo do 100,
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:
Uvod: <p>Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Živina je nudila hrano, obleko in pomoč pri delu. Kmetje so do živali vedno imeli skrben odnos. Del oskrbe živine je bilo tudi spravilo sena. Pri ročni košnji in ostalih kmečkih opravilih je pomembno vlogo odigralo timsko delo.</p> <p>Učence vprašam:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ali so že bili v hlevu in oskrbeli živali?- Ali so že molzli?- Ali so že videli, kako so včasih kosili in spravljali seno?- Ali vedo, katera orodja so pri tem uporabljali?	<p>Na avtobusu prepevajo pesmice: Rasla je jelka, Starka zima, Šolski zvonec, Tri zale deklice, Ura, Za tvoj rojstni dan, Žiga žaga, Mladi muzikanti, Abraham ma sedem sinov, Burja piha, En ten tenera, Jaz imam pa goslice, Kostanjček zaspanček, Lisička je prav zvita zver, Potoček, Tri luže, zajček.</p> <p>Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja in člane družine.</p> <p>Pogovor.</p>
Osrednji del: <p>Gosodar pove nekaj ključnih podatkov o kmetiji in predstavi zbirko starega orodja. Razdelitev učencev v dve skupini. Medtem, ko si prva ogleduje živali v hlevu in molze kozo, druga skupina lička koruzo. Nato se zamenjata.</p>	<p>Orodje primejo v roke, primejo komat in šrange in »vlečejo voz«, kotalijo stara kolesa... V hlevu se seznanijo z živalmi in njihovimi potrebami. Molzejo kozo. Ličkajo koruzo.</p>

<p>Na kmetijo povabi izdelovalca košev za listje, ki prikaže del postopka izdelave košev. Gredo na travnik z gospodarjem. Gospodar prikaže strojno košnjo. Na travniku spoznavajo botaniko, pomen biotske pestrosti. Priprave na ročno košnjo: klepanje, brušenje kose, nastavitev kose. »Pesem koscev« je zvok ob brušenju kose z brusilnim kamnom. Z brušenjem kose ustvarim ritem pesmi npr. Čuk se je oženil, ... učenci pa morajo prepoznati pesem. Kosa je tudi instrument ljudskih godcev.</p> <p>Delitev dela včasih na moške, ki so kosili in ženske, ki so grabile. Kljub obilici dela so si včasih vzeli čas za pogovor, počitek in pesem. Učenci se naučijo slovensko ljudsko pesem.</p> <p>Učencem gospodar ali učitelj prikaže potek ročne košnje, za najbolj navdušene pa je pripravljena ena mala ročna kosa s katero poskušajo kositi ob asistenci.</p> <p>Z učenci se pogovorimo o tem kako shranjujemo travo, ki pozimi ne raste, živina pa hrano potrebuje. Kako torej travo shranimo? Kako jo posušimo? Včasih so po več dni sušili travo, zvečer so naredili kopice, da se ponoči ne bi preveč navlažila (predvsem otava), zjutraj pa so jo spet raztresli.</p> <p>Opcija, če je dovolj časa: Gospodar odpelje učence iz travnika do kmetije mimo bližnjega gozda, kjer pograbi še listje za nastilj.</p>	<p>Opazujejo in poslušajo mojstra pri izdelavi košev za listje. Koš bodo potrebovali, da bodo z njim prinesli nastilj živini.</p> <p>Prepoznavanje rastlin in živali na travniku.</p> <p>Poslušajo, opazujejo, sodelujejo v pogovoru in se preizkušajo v brušenju kose.</p> <p>Spoznajo poleg kose tudi grablje in vile. Učenci zapojejo slovensko ljudsko pesem: <i>Travnički so že zeleni...</i></p> <p>Učenci povedo, kar že vedo, spoznajo različno mehanizacijo za spravilo krme, za katero ugotovijo, katero ročno orodje nadomešča. Varnost pri delu. Učenje novih pojmov.</p> <p>Spoznajajo nove pojme: silaža, seno, otava, otavič, mrva. Malica na travniku! Učenci aktivno sodelujejo pri delu: košnja in grabljenje trave, izdelava kopice, nalaganje trave na ročni voziček. Igre: Skakanje po kupu trave, pokrivanje s travo, valjanje po bregu navzdol. Pripeljejo travo na kmetijo, nakrmijo živali s svežo travo. Pri tem prepevajo drugo kitico ljudske pesmi <i>Travnički so že zeleni</i>.</p> <p>Listje naložijo ga v koš, odpeljejo z vozičkom in nastiljajo živini. (Opcija, če je dovolj časa.)</p>
<p>Zaključek. Učitelj razdeli risalne bloke in pripomočke (opcija, če je dovolj časa). Ponovitev aktivnosti.</p> <p>Učitelj razloži pojem »likof«. Ali lahko družina priredi likof, če je delo slabo opravljeno? Član kmetije zaigra na harmoniko.</p>	<p>Ob risanju najljubšega opravila v današnjem dnevu obnovijo aktivnosti (opcija, če je dovolj časa), sicer pa: ponovijo kar so se naučili, pri tem uporabljajo knjižne besede in besedne zveze. Naštejejo nove pojme, ki so jih spoznali. Pojasnijo zakaj je potrebno vsakodnevno in ob vsakem vremenu dobro poskrbeti za živali. Pojedo namaz iz domače skute in zelišč, popijejo domač sok.</p>

Zapojejo. Ob odhodu se gospodarju in gospodinjici zahvalijo za obisk.

Fotografije dejavnosti:

Ličkanje koruze in pletenje kit ter molža koze:

3.1.3. Dan dejavnosti: »Spoznavamo pridelke, predelavo zelja in poskrbimo za živali«.

Kratek povzetek:

Učenci aktivno sodelujejo pri spravilu pridelkov in predelavi zelja, spoznajo način spravila pridelkov, spoznajo postopek predelave zelja, sušenje jabolčnih krehljev, luščenja koruze in fižola. Spoznajo orodja in stroje, ki so v pomoč pri opravilih, seznanijo se z varstvom pri delu. Nahranijo in nastiljajo domačim živalim. Za seboj pospravijo.

Razred	prvi razred
Letni čas	jesen, izvedba tudi v primeru dežja
Trajanje	5. šolskih ur
Predmet	SPOZNAVANJE OKOLJA
Tematski sklopi	Čas, prostor, snovi, sile in gibanje, živa bitja, človek, okoljska vzgoja.
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none">časovno raziskujejo, opredeljujejo in pojasnjujejo dogodke in spremembe v različnih letnih časih,uporabijo temeljne pojme v zvezi s pokrajinskimi značilnostmi okolice <i>kmetije</i> (zadaj, spredaj, levo, desno, zgoraj, spodaj),znajo se za delo pripraviti in po končanem delu pospraviti,prepoznajo, poimenujejo in primerjajo različna živa bitja in okolja,vedo, da je življenje živih bitij odvisno od drugih bitij in od nežive narave,spoznajo, kaj potrebujejo sami in kaj <i>rastline</i> za življenje,vedo, da jim zdrav način prehranjevanja, telesne vaje in počitek omogočajo rast in razvoj ter da jim pomagajo ohranjati zdravje,znajo pojasniti, kako sami dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja ter k urejanju okolja, v katerem živijo.
Učne oblike	skupinska, individualna
Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga.
Učni pripomočki	Primerna obutev, voziček za prevoz pridelkov, pripomočki za ribanje in tlačenje zelja, brisača za nogice, fižol v luščinah, koruza, posode za luščenje
Literatura	Učni načrt za spoznavanje okolja, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011
Med predmetne povezave - cilji	MATEMATIKA: <ul style="list-style-type: none">opredelijo položaj predmeta glede na sebe oziroma glede na druge predmete in se znajo

	<p>pri opisu položajev pravilno izražati (nad/pod, zgoraj/spodaj, desno/levo ipd.),</p> <ul style="list-style-type: none">• premikajo se po navodilih po prostoru,• ocenijo in primerjajo količine za dolžino, maso in prostornino (najtežje, najlažje, največje, najmanjše <i>jabolko</i>),• štejejo <i>fižolčke/zrna koruze</i> do 20, vključno s številom 0,• seštevajo in odštevajo <i>fižolčke</i> do 20,• razporejajo <i>fižolčke</i> glede na izbrano eno lastnost-<i>velikost</i> in s tem oblikujejo množice in podmnožice,• odkrijejo in ubesedijo lastnost, po kateri so bili fižolčki razporejeni,• pravilno uporabljajo izraze večji, manjši, ...• uredijo <i>jabolka</i> po različnih kriterijih (npr. od večjega do manjšega ali po barvi), <p>GLASBENA UMETNOST:</p> <ul style="list-style-type: none">• V skupini in samostojno sproščeno in doživeto pojejo otroške, ljudske pesmi.• Doživeto pojejo, upoštevajo glasno, tiho in počasnejše, hitrejša izvajanje.• Plešejo ljudske plesne.• Poslušajo in razmišljajo o zvokih v naravi, drugih zvočnih pojavih in glasbenih primerih. <p>ŠPORT:</p> <ul style="list-style-type: none">• izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti: skladnost (koordinacijo) gibanja, moč, hitrost, gibljivost, natančnost, ravnotežje, splošno vzdržljivost,• sproščeno izvajajo naravne oblike gibanja• zavestno nadzorujejo telo v različnih položajih in gibanjih, ki jih izvajajo v različnih smereh in ravneh ter okoli različnih telesnih osi,• oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (strpno in prijateljsko vedenje v skupini, upoštevanje pravil <i>pri delu</i>, odgovorno ravnanje z <i>pripomočki</i>, odgovoren odnos do narave in okolja). <p>SLOVENŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• po poslušanju (in gledanju):<ul style="list-style-type: none">– povzamejo temo in bistvene podatke ter obnovijo besedilo <i>oziroma navodila in pripoved</i>;• poimenujejo bitja, predmete, dejanja ... <i>na kmetiji</i> s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;• opazujejo več med seboj povezanih dejanj ter jih upovedujejo glede na čas sporočanja (s časovnimi prislovi, npr. <i>zdaj/prej/potem</i>, in z
--	---

	glagolskimi časovnimi oblikami) ter glede na njihovo zapovrstje (s časovnimi prislovi, npr. najprej/potem/nazadnje, oz. s časovnim veznikom ko /tudi medtem ko, potem ko/); ● v danih okoliščinah sporočanja se izražajo ustrezno.
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ	UČENEC
Uvod: Učitelj učencem pove, da gredo na kmetijo kjer bodo pobirali pridelke na njivi, ribali in tlačili zelje ter spoznavali domače živali.	Učenci na avtobusu prepevajo pesmice, ki jih poznajo. Ob prihodu na kmetijo pozdravijo gospodarja.
Osrednji del: Gospodar pove nekaj ključnih podatkov o kmetiji in njenih članih. Gospodar našteje pridelke, ki jih na kmetiji spravijo v jesenskem času. Učitelj učence vpraša ali vedo zakaj je potrebno pridelke v jeseni spraviti in kako. Učitelj učence spodbuja pri naštevanju ter jim pove, da bodo pobrano zelje zribali in tlačili za namen kisanja. Gospodar učencem pokaže voziček za prevoz pridelkov in vsi skupaj gredo peš na njivo. Učitelj razloži pojem njiva. Gospodar pokaže pridelke na njive in prikaže način pobiranja pridelkov, da se ne dela škoda. Učitelj spodbudi učence, da razmišljajo in povedo, kaj vse je potrebno, da pridelki zrastejo: priprava zemlje, gnojenje, setev, okopavanje, pletje. Gospodar pokaže pripravo zelja za ribanje. Pripeljane glave zelja očisti in da v čisto posodo. Učitelj razdeli učence v dve skupini . Prva riba in tlači zelje, druga lušči fižol in koruzo. Gospodar prikaže ribanje glav zelja. Gospodar razloži, kako so to počeli včasih. Član kmetije prikaže drugi skupini učencev luščenje koruze in fižola. Gospodar pozove k pospravljanju. Gospodar odpelje eno skupino učencev v hlev, druga nadaljuje z dejavnostjo.	Sodelujejo v pogovoru. Naštevajo vzroke in načine za spravilo pridelkov. Dva učenca vlečeta voziček, trije ga potiskajo, ostali sledijo na poti na njivo. Po poti pojejo in opazujejo naravo, oponašajo zvoke. Pozorno poslušajo navodila in sledijo gospodarju. Po navodilih poberejo pridelke: zelje, buče, čebulo in fižol. Naštevajo postopke za pridelavo poljščin. Ko poberejo pridelke, vlečejo oziroma potiskajo poln voziček do kmetije. Pri tem opravilu sodelujejo vsi učenci in se izmenjujejo. Ostanke od čiščenja zelja učenci pozneje odnesejo v hlev živini za hrano. Poskusijo ribati zelje, zribano zelje tlačijo z nogami. Po koncu si noge obrišejo in se obujejo. Luščijo koruzo in fižol. Pospravijo prostor. Luščine za nastilj dajo v eno posodo, v drugo pa ostanke zelja za hrano živalim. Nahranijo živali, ki jim tudi nastiljajo. Pri

<p>Gospodar prime kozo in prikaže molžo.</p> <p>Skupini se zamenjata.</p> <p>Gospodar učencem pokaže kmetijske stroje in razloži njihov pomen.</p> <p>Učitelj spodbuja učence k razmišljanju v kolikšni meri kmetijski stroji olajšajo delo na kmetiji.</p> <p>Poudarek na varnosti!</p> <p>Gospodar omogoči učencem, da se vzpnejo na traktor in usedejo na traktorski sedež.</p>	<p>tem spoznavajo živali, jih božajo in poberejo jajca. Teličku tudi skidajo.</p> <p>Učenci primejo za seske in poskušajo molziti kozo.</p> <p>Po končani dejavnosti temeljito pospravijo prostor.</p> <p>Preizkusijo svojo moč pri dvigovanju pobiralne naprave na nakladalki.</p> <p>Sodelujejo v pogovoru z gospodarjem glede uporabe strojev in varnosti pri delu.</p> <p>Si predstavljajo, da vozijo traktor.</p>
<p>Zaključek.</p> <p>Ponovitev aktivnosti.</p>	<p>Učenci ponovijo kar so se naučili, pri tem uporabljajo knjižne besede in besedne zveze.</p> <p>Naštejejo nove pojme, ki so jih spoznali.</p> <p>Pojasnijo zakaj je potrebno jesti zelje in ostalo zelenjavo.</p> <p>Ob odhodu se gospodarju in gospodinji zahvalijo za obisk in jima zapojejo.</p>

Pilotni preizkus tega dne dejavnosti je bil izveden 17.9.2021. Kljub slabemu vremenu so učenci uspeli pobrati in z vozičkom prepeljati zelje, buče, čebulo in fižol iz njive do kmetije. Nato je začelo deževati, zato so luščili fižol in koruzo. Luščine so nesli za nastilj prašičem, ki so jih tudi nahranili ter pobožali. Pobrati so tudi jajca, Matija Miše pa je ulovil eno kokoš in jo predstavil učencem. Ko so jo pobožali in potipali rožo, noge in perje, so odšli v hlev, kjer so pobožali še telička, nahranili govedo in koze ter se preizkusili v molži koze. Ogledali so si tudi stroje in preizkusili svojo moč v dvigovanju pobiralne naprave pri nakladalki. Ker je zopet začelo deževati, so nadaljevali z ribanjem in tlačenjem zelja ter nato še z rezanjem jabolk za sušenje. Ob zaključku dneva dejavnosti so vse pospravili za seboj, pometli ter gospodinji zapeli dve pesmi in se zahvalili za čudovito izkušnjo na kmetiji.

Fotografije dejavnosti:

»Gremo na njivo!«

»Na kmetiji do delovnih navad in znanja«

Preizkus moči: dvigovanje pobiralne naprave pri nakladalni prikolici:

Luščenje koruze in fižola:

»Vožnja« traktorja:

3.2. Didaktični programi na kmetiji Slavec

3.2.1. Dan dejavnosti: »Preizkusimo se v oskrbi domačih živali in vzdrževanju orodij«.

- Spoznavanje živali postopoma od manjših do večjih.
- Učenje pristopa do živali, nege in oskrbe živali.
- Opazovanje črede: hierarhija in socialno obnašanje.
- Delo s kravami, ovcami, kozami, kokošmi, oslički: hranjenje, oskrba, razvijanje zaupanja ter premagovanje strahu pred živalmi.
- Spoznavanje živali: njihovih navad, uporabe ter zgradbe (zobovje, kosti, prebavila, izločala)
- Delo s kokošmi (prestavljanje ograje, hranjenje, pobiranje jajc).
- Spoznavanje orodij: jermensko gonilo – tračne grablje, verižno gonilo - vitla, cepilec, zobniško gonilo - kardan, pajk, zgrabljalnik.
- Prikaz vzdrževanja kmetijskih strojev: maziva (zmanjševanje trenja, uporaba mazalke).

Razred	peti razred; 17 učencev
Letni čas	jesen (september)
Predmet	NIT (Naravoslovje in tehnika)
Tematski sklopi	shranjevanje snovi, voda, prst, živa bitja
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none">• utemeljiti pomen vode za življenje,• razložiti pomen pestre in uravnotežene prehrane za rast, razvoj in zdravje ljudi, ločiti hrano po izvoru in načinu predelave,• pojasniti, da vsa živa bitja dihajo,• pojasniti, da so živali (glede hrane) odvisne od rastlin: neposredno kot rastlinojedci in posredno kot mesojedci,• po videzu sklepati, ali je žival plenilec ali ne,• razložiti, da so v živih bitjih nakopičene snovi in energija,• razložiti in dokazati, da se voda nenehno izmenjuje med živimi bitji in okoljem,• opisati najbolj značilne domače živali naših krajev,• opisati različne vrste toplotne izolacije živih bitij in utemeljiti pomen,• dokazati, da jermen prenaša gibanje, lahko pa tudi breme,• uporaba jermenskega gonila.
Učne oblike	skupinska, individualna
Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga.

Učni pripomočki	Košara za jajca, orodje, pribor za čiščenje živali, delovni list NIT s. 24, list z besedili ljudskih pesmi, delovne rokavice
Literatura	Učni načrt za 5. razred, učbenik in delovni zvezek za predmet Naravoslovje in tehnika
Med predmetne povezave - cilji	GLASBENA UMETNOST: <ul style="list-style-type: none">• Pojejo ter poglobljajo zanesljivost petja eno- in dvoglasnih ljudskih ter umetnih pesmi s poudarkom na domači ljudski glasbeni zakladnici. DRUŽBA <ul style="list-style-type: none">• presoja o tem, kako tehnološki in družbeni razvoj vpliva na okolje in na kakovost življenja ljudi; spoznavajo pomen pojma trajnostnega razvoja,• razvijajo pozitiven odnos do naravne in kulturne dediščine.• zna opisati življenje ljudi v preteklosti in ga primerjati z današnjim, SLOVENŠČINA: <ul style="list-style-type: none">• navajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom, iz iste besedne družine; ANGLEŠČINA <ul style="list-style-type: none">• uporabljajo osnovne sporazumevalne funkcije (Pozdrav gospodarja);• uporabljajo pogosto rabljeno, omejeno besedišče s tematskih področij, primernih in zanimivih zanje; ŠPORT: <ul style="list-style-type: none">• izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti (skladnost (koordinacija), gibanja, moč, hitrost, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost), <i>pri vseh dejavnostih</i>• oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, strpnost, spoštovanje športnega obnašanja, odnos do varovanja lastnine in opreme, naravovarstveno ozaveščanje).
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:
Uvod: Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Živina je nudila hrano, obleko in pomoč pri delu. Kmetje so do živali vedno imeli skrben odnos. Učence vprašam: - Ali so že bili v hlevu in oskrbeli živali?	Na avtobusu prepevajo ljudske pesmi, ki jih poznajo. Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja. Pogovor.

- Kaj pomeni izraz »Ekološka kmetija«	
<p>Osrednji del</p> <p>Učitelj in gospodar odpeljeta učence na pašnik s kokošmi, kjer kokoši čakajo v kurniku na predstavitev kurnika in odprtje lopute za izhod. Gospodar poudari, da je potrebno kurnik čimprej prestaviti, ker živali čakajo na izhod. Učitelj pomaga organizirati delo.</p> <p>Po predstavitvi ograje in kurnika gospodar da nadaljnja navodila glede krmljenja in napajanja kokoši ter ravnanja s kokošmi. Gospodar pokaže ravnanje s kokošmi.</p> <p>Gospodar in učitelj odpeljeta učence na kmetijo, kjer sledi malica s trdo kuhanimi jajci in degustacijo izdelkov iz kmetije (mleko, sir, med).</p> <p>Učitelj vodi pogovor o pomenu lokalne in ekološke hrane.</p> <p>Po malici gospodar odpelje učence na pašnik, kjer spoznajo govedo, koze, ovce in osličke.</p> <p>Učitelj da poudarek na temeljito opazovanje vsake skupine živali in vsakodnevno oskrbo živali ne glede na vreme in praznike! Gospodar razloži pravilen pristop do živali predvsem v izogib nevarnostim in poškodbam ter zaradi lažjega upravljanja živali. Gospodar pokaže zobovje koze. Gospodar razloži pojem »avtohtone pasme živali« in pokaže na primeru.</p> <p>Gospodar pove, da je vsakodnevno opravilo pregled ograj in vode! Odhod na dvorišče.</p> <p>Predstavitve kmetijskih strojev: traktor, grablje (gonila, maziva).</p> <p>Učitelj vpraša učence kako uporaba kmetijskih strojev olajša delo (življenje nekoč in danes).</p>	<p>Učenci natančno poslušajo navodila gospodarja glede predstavitve kurnika na svežo pašo. Delajo po navodilih, pri predstavljanju ograje so vsi zaposleni, medsebojno se dogovarjajo in organizirajo. Preizkušajo moč pri predstavitvi kurnika. S skupnimi močmi jim uspe.</p> <p>Krmijo in napajajo kokoši, poberejo jajca, Učenci premagajo strah pred kokošmi, kokoš pravilno primejo, opazujejo in opišejo v slovenščini in angleščini (v kolikor je prisotna učiteljica angleškega jezika). Delo opravijo temeljito. Učijo se olupiti trdo kuhano jajce in ga jesti. Degustirajo izdelke iz kmetije. Sodelujejo v pogovoru o pomenu lokalne in ekološke hrane.</p> <p>Učenci najprej živali opazujejo. Med natančnim opazovanjem poslušajo razlago o živalih, njihovem obnašanju, potrebah, navadah, dnevnem ritmu in sestavi telesa, prebavnega trakta, toplotni izolaciji, kje v prehranjevalni verigi se nahajajo. Ali je njihovo zobovje zobovje rastlinojedca ali mesojedca</p> <p>Učenci spoznajo avtohtone pasme živali. Učenci poimenujejo živali po spolu (bik, krava, tele, junica, junec in jih pravilno uvrstijo v besedne družine). Učenci naštejejo uporabo živali. Učenci grede za gospodarjem do živali in se jih dotikajo, božajo. Uporabijo pravilen pristop. Po poti do kmetije poberejo kamenje in veje – čiščenje pašnika, ter pregledajo ograje in dostop do vode. Opazujejo iztrebke živali (razkrojevalci – prehranske verige). Učenci si ogledajo različna gonila na primeru strojev ter z mazalko podmažejo nekatere zglobe.</p>

	Sodelujejo v pogovoru z učiteljem in gospodarjem glede uporabe kmetijskih strojev in njihovega vzdrževanja.
Zaključek Ponovitev aktivnosti.	Učenci naštejejo vse kar so doživeli in si zapomnili ter kako bodo pridobljeno znanje uporabili. Povedo zakaj je pomembna lokalna in ekološka hrana za naše telo in kako to hrano dobimo. Izpolnijo delovni list NIT s. 24

Fotografije dneva dejavnosti, september 2020:

3.2.2. Dan dejavnosti za vrtčevske otroke: »Premagujemo strah pred domačimi živalmi in spoznavamo otroške kmečke igre«.

Cilji:

- Otrok spoznava različne živali na kmetiji z več čutnim učenjem.
- Otrok se uči pristopa do živali, nege in oskrbe živali.
- Otrok aktivno sodeluje pri opravilih: hranjenju in negi živali.
- Otrok spozna igro ristanc.
- Otrok premaguje strah pred živalmi.
- Otrok v naravi uživa, se sprosti.

Pričakovanja:

- Otroci so samostojni.
- Otroci spoznajo koze, ovce, kokoši in osličke.
- Dejavnost pritegne otroke.
- Otroci izgubijo strah pred domačimi živalmi.
- Otroci se naučijo pravilnega pristopa do živali.
- Otroke pritegne igra ristanc.

Potek:

- Avtobus ustavi na avtobusni postaji, otroci gredo peš do pašnikov.
- Najprej obišejo kokoši, sledi napitek nato še obisk koz, ovac in oslička v naslednjem pašniku.
- Gospodar najprej predstavi kmetijo in pravila na kmetiji predvsem opozori na električno ograjo.
- Vzgojitelj otroke vpraša, s čim je kokoš pokrita, s čim zauživa hrano, kakšne prste ima, kaj ima na glavi, kakšne barve oči in perja ima, kako se obnaša, kaj kokoši jedo, kdo sestavlja kokošjo družino, po čem se razlikujejo člani družine, katero vrsto perutnine še poznajo otroci....
- Otroci kokoši ne lovijo, prime jih gospodar in pokaže zgradbo kokoši ter kje kokoš znese jajce. Otroci kokoš pobožajo, pri tem poskušajo premagati strah. Opisujejo občutke.
- Gospodar odpelje otroke do dela kurnika, kjer so gnezda. Otroci opazujejo nesenje jajc. Potežkajo jajce.
- Otroci kokoši opisujejo, sprašujejo, opazujejo. Nato začnejo kokošim metati star kruh, najprej dlje, potem bližje, da se kokoši približajo. Najbolj pogumnim otrokom kokoši jedo iz roke.
- Otroci gredo po gredi pokukat bivališče kokoši. Pri tem usvajajo gibanje, na koncu samostojno skočijo iz grede.
- Otroci se poslovijo od kokoši in gredo na pašnik z drobnico. Pred pašnikom gospodar razdeli napitek (bezgov sok, voda...) v ekološki embalaži.
- Otroke obiše starejši vaščan in jim predstavi življenje nekoč. Opiše igre, ki so se jih otroci nekoč igrali ob paši živali in so danes skoraj pozabljene.
- Pokaže igro Ristanc, jo nariše, da navodila otrokom. Otroci se igrajo igro Ristanc.
- Nato gospodar predstavi pašnik, ograje ter električnega pastirja.
- Otroci na pašniku živali najprej opazujejo in poimenujejo. Pri tem jim pomaga gospodar ali vzgojitelj.

- Gospodar opozori na obnašanje živali, potrebe živali ter razloži uporabo živali in delo z njimi. Gospodar prikaže pravilen pristop do živali.
- Gospodar opozori na potrebe živali, otroci si ogledajo način preskrbe z vodo.
- Gospodar ujame kozlička, ki ga otroci lahko božajo.
- Nato se sprehodijo po pašniku, pobirajo veje in božajo koze ter osle.
- Otroci osličke in koze tudi hranijo. Pri tem uporabijo star kruh, jabolka ter zelene veje.

Pripomočki:

Hrana za kokoši, osličke in koze: vedro s suhim kruhom, jabolki, žitom. Škarje za grmovje – hrana kozam.

Fotografije dneva dejavnosti:

3.2.3. Dan dejavnosti: »Spoznavmo kmečka dela in lokalno, tradicionalno hrano«.

- Spoznavanje manj lepih kmečkih opravil: čiščenje starega krompirja s klicami za hranjenje kokoši.
- Pomen zauživanja lokalne in ekološke hrane: slovenski tradicionalni zajtrk.
- Spoznavanje avtohtonih domačih živali in hranjenje živali.
- Spoznavanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji: izdelava sladoleda in testenin.

Razred	sedmi razred
Letni čas	Vsi letni časi, lahko tudi v slabem vremenu.
Predmet	Naravoslovje
Tematski sklopi	Zgradba in delovanje živali, zgradba in delovanje ekosistemov, človek spreminja ekosisteme.
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none">● spoznajo, da so živali potrošniki; iz okolja sprejeto hrano porabijo za sproščanje energije za poganjanje življenjskih procesov, <i>pri tem opazujejo živali pri hranjenju</i>● razumejo, da živali kot potrošniki privzemajo organsko hrano iz okolja <i>na primeru paše živali</i>● razumejo povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin ter prilagoditvami in značilnostmi, povezanimi s prehranjevanjem (na primer prebavila rastlinojedcev in mesojedcev)● spoznajo, da se človek kot vsejed prehranjuje tudi z živalmi, poleg tega pa uporablja dele živali za različne izdelke, <i>naščejejo izdelke na kmetiji</i>● razumejo, da pri živalih ogrodje sodeluje pri opori, zaščiti in gibanju ter da krčenje mišic premika dele ogrodja in tako omogoča gibanje <i>živali, ki ga opazujejo na pašniku</i>● spoznajo, da se snovi prenašajo od organizma do organizma v prehranjevalnem spletu in od organizmov do neživega okolja; snovi neprestano krožijo <i>na primeru sestave iztrebkov</i>● spoznajo pomen biotske pestrosti za stabilnost ekosistema <i>na primeru ekološke kmetije Slavec,</i>● spoznajo primere antropogenih ekosistemov <i>malinjak, pašnik</i> in proučujejo biotsko pestrost v bližnjih naravnih in antropogenih ekosistemih,

	<ul style="list-style-type: none">• razumejo, da v naravi ni koristnih ali škodljivih vrst, temveč so v antropogenih ekosistemih le z vidika človeka posamezne živalske in rastlinske vrste škodljive (npr. škodljivci poljščin in sadnega drevja, pleveli) ali koristne (čebele, plenilci škodljivcev), <i>primer ekološke kmetije Slavec</i>• razumejo, da biotsko pestrost ohranjamo z neposrednim varovanjem vse narave in biosfere nasploh, s sonaravno rabo krajine in trajnostnim razvojem, še posebej na zavarovanih območjih, <i>kamor spada tudi ekološka kmetija Slavec</i>
Učne oblike	skupinska, individualna
Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga.
Učni pripomočki	Delovne rokavice, vedra, kosa, grablje, koš.
Literatura	Učni načrt za naravoslovje; Ljubljana. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.
Med predmetne povezave - cilji	TIT: <ul style="list-style-type: none">• opišejo sestavo in delovanje električnega kroga <i>na primeru električnega pastirja</i> ter opredelijo vlogo in lastnosti osnovnih gradnikov,• ugotovijo potrebne pogoje, da v električnem <i>pastirju</i> teče električni tok, GEOGRAFIJA <ul style="list-style-type: none">• spoznava potrebo po ohranjanju naravne in kulturne dediščine;• razume občutljivo povezanost med človekom in naravo; ŠPORT: <ul style="list-style-type: none">• izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti (skladnost (koordinacija), gibanja, moč, hitrost, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost), <i>pri vseh dejavnostih</i>• oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, medsebojno sodelovanje in pomoč, strpnost, sprejemanje različnosti, zdrava tekmovalnost, naravovarstveno ozaveščanje),• ob doživljanju večjih telesnih obremenitev spoštujejo vložen napor,
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:

<p>Uvod:</p> <p>Gospodar pozdravi učence in jim kratko razloži pravila obnašanja na kmetiji. Kmetijstvo je primarna panoga, katere glavna dejavnost je pridelava zdrave hrane. Učence vprašam:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kaj jim pomeni kmetijstvo?- Kaj pomeni izraz »Ekološka kmetija«	<p>Na avtobusu prepevajo ljudske pesmi, ki jih poznajo.</p> <p>Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja. Poslušajo navodila.</p> <p>Pogovor z gospodarjem.</p>
<p>Osrednji del</p> <p>Gospodar odpeljeta učence na dvorišče, kjer jih čaka kotel na drva ter vreče krompirja s klicami. Gospodar razloži, da na kmetiji skrbno ravna z odpadki, v tem primeru s krompirjem, katerega ne zavrže ampak z njim nahrani kokoši.</p> <p>Učitelj vodi pogovor o krogotoku snovi, ekološki kmetiji ter o ravnanju z odpadki.</p> <p>Učitelj vztraja, da se delo opravi do konca in pospravi za sabo.</p> <p>Gospodar odpelje učence pod kozolec, kjer jih pogosti s tradicionalnim slovenskim zajtrkom: kruh, med, jabolko. Doda še trdo kuhana jajca, kozje mleko in sir ter domače napitke: malinovec in bezgov sirup.</p> <p>Učitelj vodi pogovor o pomenu zdrave hrane, pomenu lokalne hrane ter razloži razliko med ekološko in navadno hrano.</p> <p>Po malici gospodar odpelje učence na rob pašnika.</p> <p>Travo odpeljejo v pašnik, kjer spoznajo govedo, koze, ovce in osličke.</p> <p>Gospodar predstavi domače živali, razloži pojem »avtohtona žival«.</p> <p>Učitelj poda razliko v prebavilih živali in človeka. Učencem pri tem zastavi vprašanje: Zakaj lahko krava prebavi travo, človek pa ne?</p> <p>Pogovor o krogotoku snovi v naravi.</p>	<p>Učenci si razdelijo rokavice ter delo. Nekateri čistijo krompir – trgajo klice, dva poskušata zanetiti ogenj pod kotlom v katerega nalijeta tudi vodo, dva stresata krompir iz vreč ter očiščenega v kotel. Čiščenje krompirja za hrano kokošim. Krompir je imel klice in ni bil gnil.</p> <p>Učenci v življenju nimajo stika z »grdimi« stvarmi. Večkrat omogočit tudi umazana dela, sicer kako bodo funkcionirali v življenju?</p> <p>Na prigovarjanje učitelja delo opravijo do konca in pospravijo za sabo.</p> <p>Malicajo, degustirajo izdelke kmetije Slavec, se pogovarjajo o tematiki lokalne, zdrave in ekološke hrane. Učijo se lupiti in jesti trdo kuhana jajca.</p> <p>Nakosijo travo z ročno koso, jo pograbijo z grabljami in odpeljejo v pašnik. Vsak učenec se preizkusi v košnji z ročno koso.</p> <p>Nahranijo živali.</p> <p>Učenci najprej živali opazujejo. Med natančnim opazovanjem poslušajo razlago o živalih, njihovem obnašanju, potrebah, navadah, dnevnem ritmu in sestavi telesa, prebavnega trakta, toplotni izolaciji, kje v prehranjevalni verigi se nahajajo. Opazujejo gibanje živali in socialno obnašanje.</p> <p>Sodelujejo v predstavitvi in pogovoru. Učenci spoznajo avtohtone pasme živali.</p>

<p>Učitelj da poudarek na temeljito opazovanje vsake skupine živali in vsakodnevno oskrbo živali ne glede na vreme in praznike! Gospodar razloži pravilen pristop do živali predvsem v izogib nevarnostim in poškodbam ter zaradi lažjega upravljanja živali. Gospodar prime kozo.</p> <p>Gospodar pove, da je vsakodnevno opravilo pregled ograj in vode! Pogovor o delovanju električnega pastirja.</p> <p>Gospodar predstavi čebelarstvo.</p> <p>Odhod proti avtobusu. Skupina se ustavi na domačem naslovu, kjer gospodar predstavi dopolnilno dejavnost na kmetiji – izdelavo ekološkega sladoleda iz kozjega mleka.</p>	<p>Učenci gredo za gospodarjem do živali in se jih dotikajo, božajo. Uporabijo pravilen pristop.</p> <p>Primejo za vime in poskušajo molzti.</p> <p>Po poti do kmetije poberejo kamenje in veje – čiščenje pašnika, ter pregledajo ograje in dostop do vode. Opazujejo iztrebke živali (razkrojevalci – prehranske verige). Sodelujejo v pogovoru glede delovanja električnega pastirja. Opazujejo odpiranje panjev, primejo satje in sodelujejo v pogovoru z gospodarjem – čebelarjem. Ogledajo si plakate razvoja čebele. Spremljajo postopek izdelave sladoleda. Sladoled degustirajo. Z gospodarjem se pogovarjajo o dopolnilni dejavnosti na kmetiji.</p>
<p>Zaključek</p>	<p>Zahvala gospodarju za vse povedano, pokazano ter za degustacijo izdelkov.</p>

Fotografije dneva dejavnosti:

3.2.4. Dan dejavnosti: »Poskrbimo za domače živali«

- Odhod na pašnik, spoznavanje kokoši, stik s kokošmi, pobiranje jajc,
- spoznavanje kmetijskih strojev in prikolice za prevoz živine,
- čiščenje pašnika,
- spoznavanje družine govedu, koz,
- spoznavanje ekološke kmetije ter pridelave zdrave hrane,
- razvijanje delovnih navad v zvezi s skrbjo za živali ter vzdrževanjem pašnika.

Razred	drugi razred
Letni čas	pomlad, poletje, zgodnja jesen
Trajanje	5. šolskih ur
Predmet	SPOZNAVANJE OKOLJA
Tematski sklopi	čas, prostor, snovi, sile in gibanje, živa bitja, odnosi, okoljska vzgoja.
Učna enota	
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none">• znajo razlikovati preteklost in sedanost v svojem življenju in vedo, da je bilo življenje ljudi v preteklosti drugačno,• spoznajo življenje in delo na kmetiji po letnih časih,• znajo se za delo pripraviti in po končanem delu pospraviti,•znajo natančno opazovati, opisati in poimenovati delovanje in gibanje tehničnih naprav in vozil ter njihovih delov,•znajo opazovati, opisati in ugotoviti, kako nastajajo sledovi gibanja in kaj jih povzroča,•vedo, da živali potrebujejo za življenje zlasti vodo, hrano in zrak, <i>zato skrbno nakrmijo kokoši</i>•vedo, da se živali prehranjujejo z rastlinami, drugimi živalmi ali obojim,•razumejo, da rastline gojimo za hrano (polje in vrt) in da za pridelavo potrebujemo orodja in stroje,•vedo, da živa bitja iz okolja nekaj sprejemajo (hrana, zrak, voda), predelujejo in v okolje oddajajo,•spoznajo, da hrana vsebuje snovi, ki so nujne, da se telo giblje, raste in pravilno deluje, ter da živa bitja potrebujejo prostor, v katerem lahko živijo,•Spoznajo, da imajo živali potomce, ki navadno izhajajo iz samca in samice, in da so potomci njim podobni,• vedo, da moramo ljudje v življenju nekatere dejavnosti nujno početi, nekatere pa zato, ker se tako odločimo in ko se za to odločimo,• vedo, da jim zdrav način prehranjevanja, telesne vaje in počitek omogočajo rast in razvoj ter da jim pomagajo ohranjati zdravje,

	<ul style="list-style-type: none">• znajo pojasniti, kako sami dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja .
Učne oblike	skupinska, individualna
Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga.
Učni pripomočki	Primerna obutev, vedra za hranjenje kokoši, košarice za pobiranje jajc.
Literatura	Učni načrt za spoznavanje okolja, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011
Med predmetne povezave - cilji	<p>GLASBENA UMETNOST:</p> <ul style="list-style-type: none">• V skupini in samostojno sproščeno in doživeto pojejo otroške, ljudske pesmi.• Z zvoki posnemajo stvari, živali, jezike oz. dogajanja v svojem ožjem in širšem okolju ter v naravi.• Poslušajo in razmišljajo o zvokih v naravi (<i>ptičje petje, žuželke, črički</i>). <p>SLOVENŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• povzamejo temo in poročajo o pogovoru,• poimenujejo bitja, predmete, dejanja ... na kmetiji.• tvorijo manjšalnice in ljubkovalnice, ženski par moškemu in obratno, samostalniške izpeljanke iz glagolov ter pridevniške izpeljanke iz samostalnikov .• opazujejo več med seboj povezanih dejanj ter jih upovedujejo glede na čas sporočanja (s časovnimi prislovi, npr. zdaj/prej/potem, in z glagolskimi časovnimi oblikami) ter glede na njihovo zapovrstje (s časovnimi prislovi, npr. najprej/potem/nazadnje, oz. s časovnim veznikom ko /tudi medtem ko, potem ko/); <p>ŠPORT</p> <ul style="list-style-type: none">• izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti: skladnost (koordinacijo) gibanja, moč, hitrost, gibljivost, natančnost, ravnotežje, splošno vzdržljivost,• sproščeno izvajajo naravne oblike gibanja• zavestno nadzorujejo telo v različnih položajih in gibanjih, ki jih izvajajo v različnih smereh in ravneh ter okoli različnih telesnih osi,• razvijajo vztrajnost,• oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (strpno in prijateljsko vedenje v skupini, upoštevanje <i>navodil</i>, odgovorno ravnanje z <i>orodjem</i>, odgovoren odnos do narave in okolja). <p>MATEMATIKA</p> <ul style="list-style-type: none">• štejejo <i>kokoši</i> do 100 <i>medtem, ko zapuščajo kurnik</i>.
POTEK dneva dejavnosti	

UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:
<p>Uvod: Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Živina je nudila hrano, obleko in pomoč pri delu. Kmetje so do živali vedno imeli skrben odnos. Nobeno kmečko dvorišče ni bilo brez perutnine. Učence vprašam, če vedo, kaj je to perutnina? Zakaj kmet redi kokoši?</p>	<p>Na avtobusu prepevajo pesmice, ki so se jih naučili.</p> <p>Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja in člane družine.</p> <p>Pogovor.</p>
<p>Osrednji del: Gosodar pove nekaj ključnih podatkov o kmetiji in predstavi pravila obnašanja pri obisku kmetije. Učence popelje na pašnik s kokošmi, ki že čakajo na izpust.</p> <p>Gosodar predstavi kokoši in da navodila za delo.</p> <p>Odpre loputo za izhod iz kurnika.</p> <p>Gosodar prime kokoš.</p> <p>Gosodar pokaže, kje kokoši nesejo jajca. Razloži pomen nastila ter miru pri nesenju jajc. Učitelj postavlja vprašanja: Koliko jajc znese vsaka kokoš na dan? S čim je kokoš pokrita? Zakaj?</p> <p>Gosodar popelje otroke na kmetijo skozi malinjak. Gosodar povabi učence k degustaciji pridelkov kmetije Slavec. Spoznavanje kmetijskih strojev. Gosodar predstavi kmetijske stroje. Učence povabi k pogovoru o uporabi in olajšanju dela na kmetiji. Varnost pri delu.</p> <p>Gosodar popelje otroke v pašnik, kjer jim najprej predstavi ograjo – električnega pastirja, nato napajalnike in pomen vode za življenje ter nato še domače živali, ki jih redi. Gosodar najprej ujame kozo, nato telička.</p>	<p>Pozorno poslušajo.</p> <p>V koloni dva po dva odidejo na pašnik, kjer so kokoši zaprte v premičnem kurniku.</p> <p>Opazujejo gibanje kokoši. Po navodilih gospodarja potrosijo hrano v krmilnike ter v napajalnike previdno nalijejo vodo. Postavijo se v dve vrsti ob izhodu iz kurnika. Opazujejo izhod kokoši in jih štejejo. Štetje do sto. Poročajo gospodarju število kokoši. Jo tipajo, božajo in pri tem premagujejo strah do kokoši. Najbolj pogumni pestujejo kokoši. Poberejo jajca in opazujejo nesenje jajc. Ne lovijo kokoši, ampak jih opazujejo, hranijo, pobirajo perje.</p> <p>Sodelujejo v pogovoru. Zapojejo pesem: Majhna sem bila, piške sem pasla...</p> <p>Pri prehodu skozi malinjak pogovor o malinah in ekološki pridelavi hrane. Malica in degustacija. Pogovor o zdravi hrani.</p> <p>Spoznavajo kmetijske stroje in njihovo uporabo. Splezajo v nakladalko, potipajo kline od grabelj in pajka, se sprehodijo skozi živinsko prikolico ter se usedejo na traktor in vrtijo volan. Upoštevajo varnost!</p> <p>Upoštevajo varno ravnanje v bližini pašne ograje. Preizkusijo ali je v napajalniku voda ter ga po potrebi očistijo. Spoznavajo domače živali, jih znajo naštet, povedo kaj potrebujejo za življenje.</p> <p>Mirno in v tišini pristopijo k živalim in jih pobožajo.</p>

<p>Gospodar povabi učence k vzdrževanju pašnika, pri tem morajo delo opraviti temeljito.</p>	<p>Zbirajo suhe veje in jih nosijo na kup pri tem razvijajo spretnosti gibanja in moč.</p>
<p>Zaključek. Pospravljanje vedr in košaric z jajci. Ponovitev aktivnosti.</p>	<p>Ponovijo kar so se naučili, pri tem uporabljajo knjižne besede in besedne zveze. Naštejejo nove pojme, ki so jih spoznali. Pojasnijo zakaj je potrebno vsakodnevno in ob vsakem vremenu dobro poskrbeti za živali. Ob odhodu se gospodarju zahvalijo za obisk.</p>

Fotografije dneva dejavnosti:

Spoznavanje kmetijskih strojev.

Spoznavanje traktorja.

Napajanje kokoši.

Hranjenje kokoši.

Do kmetije skozi malinjak.

Čiščenje pašnika – pobiranje vej na kup.

Več fotografij na spletni strani:

[Na kmetiji Slavec je lepo, ija ija ooooo! | Osnovna šola Rudolfa Ukoviča Podgrad \(os-podgrad.si\)](http://Na.kmetiji.Slavec.je.lepo,ija.ija.ooooo!|Osnovna.šola.Rudolfa.Ukoviča.Podgrad(os-podgrad.si))

3.2.5. Ostale dejavnosti kmetije Slavec primerne za izvajanje dnevov dejavnosti:

A) KOŠNJA in GRABLJENJE TRAVE (primerno za vrtec in 1. in 2. triado OŠ)

<p>Cilji:</p> <ul style="list-style-type: none">- Otrok spozna in odkriva živo/neživo naravo.- Otrok spozna košnjo trave.- Otrok uporablja primerno orodje za grabljenje in vožnjo trave (grablje, samokolnice).- Otrok se seznani s hranjenjem živali.
<p>Pričakovanja:</p> <ul style="list-style-type: none">- Otroci so samostojni.- Dejavnosti otroke pritegnejo.- Dejavnost ročnega dela grabljenja in pobiranja trave.- Opazovanje živali in hranjenje živali.- Opazovanje delovanja kmetijske mehanizacije.- Temeljito opravljeno delo.
<p>Potek:</p> <ul style="list-style-type: none">- Avtobus ustavi ob travniku, pozdrav gospodarja.- Prikaz košnje na roke, s kosilnico in s traktorsko kosilnico: nazorno, otrokom je potrebno dati dovolj časa za ogled in vprašanja.- Gregor otrokom razumljivo razloži koliko časa bi porabil, če bi kosil z ročno koso ali pa s traktorsko koso.- Po povedanem in oglednem se otroci še sami preizkusijo v grabljenju trave.- Otroke se razdeli v pare, vsak par dobi ene grablje, pri grabljenju se izmenjujejo, pomagajo si z rokami.- Gregor demonstrira pravilno držo grabelj in pravilne gibe pri grabljenju.- Otroci travo ročno znesejo na kupe, travo naložijo v samokolnice.- Pri vožnji s samokolnicami do kmetije se izmenjujejo, s samokolnicami vozijo v hrib, kar je za nekatere naporno, za druge pa motivacija.- Na kmetiji Gregor odpre del pašnika kamor stresejo travo. Opazujejo hranjenje živali.- Pospravljanje orodja, malica – sok in odhod v šolo/vrtec.
<p>Pripomočki:</p> <ul style="list-style-type: none">- Učenci/otroci: grablje, samokolnice.- Gregor: ročna kosa, traktorska kosa, grablje.
<p>Velikost skupine: do 20 otrok Trajanje: najmanj 2 polni uri.</p>

Fotografije dejavnosti (avtor Gregor Slavec):

B) DRVARJENJE (primerno za vrtec in 1. in 2. triado OŠ)

<p>Cilji:</p> <ul style="list-style-type: none">- Otrok spozna različne načine priprave drv.- Otrok si ogleda stroje na kmetiji.- Otrok zabija žeblje in uporablja svojo moč pri puljenju žbljev.- Otrok aktivno sodeluje.- Otrok pobira veje v delovni obleki (tute, rokavice) ter preizkuša svojo zmogljivost.- Otrok v naravi uživa, se sprosti.
<p>Pričakovanja:</p> <ul style="list-style-type: none">- Otroci so samostojni.- Ogled dela z orodji in stroji (motorna žaga, sekira, cepilec drv...)- Nošenje drv.
<p>Potek:</p> <ul style="list-style-type: none">- Avtobus ustavi na avtobusni postaji, otroci gredo peš do kmetije.- Gregor otrokom pokaže stroje in orodja: motorno žago, navadno žago, cepilec za drva, cirkular.- Gregor pokaže žaganje drv in razloži varnost pri delu (čelada, rokavice, zaščitna oblačila, orodje...)- Otroci si gozdarsko čelado povežejo na glavo.- Pogovor o tem na kakšen način se drva hitreje razžagajo in zakaj jih je potrebno razžagati.- Otroci so razžagana drva dvignili in preizkusili koliko so težka in kako močni so.- Igra z žblji: otroci (skupina po pet) zabijejo žebelj v tnal in ga poizkusijo varno izvleči. Preizkušajo moč in spretnost.- Razdelitev otrok v tri skupine, odhod na pašnik, vsaka skupina pobira veje in skuša napraviti čim večji kup vej. Sodelovanje v skupini in tekmovanje med skupinami.- Gregor pove, da se bo ob primernem vremenu kup zažgalo. Pepel bo hranilo za travo na pašniku. Svež pepel si krave rade mečejo na glavo in telo in pri tem uživajo.
<p>Pripomočki:</p> <ul style="list-style-type: none">- Rokavice, orodja in stroji za pripravo drv (ročna žaga, motorna žaga, cepilec drv, cirkular), pripomočki za varnost: čelada, rokavice, delovna obleka). Več tnal, kladiva, žblji, klešče.
<p>Velikost skupine: do 20 otrok Trajanje: 2 polni uri.</p>

C) POBIRANJE KROMPIRJA in SETEV (primerno za vrtec in 1. in 2. triado OŠ)

<p>Cilji:</p> <ul style="list-style-type: none">- Otrok spoznava način pobiranja pridelkov in opravila na njivi.- Otrok spozna stroje in orodja za pobiranje krompirja.- Otrok aktivno sodeluje.- Otrok pobira krompir v delovni obleki (tute, rokavice) ter preizkuša svojo zmogljivost.- Otrok v naravi uživa, se sprosti.- Otrok spozna pot hrane od njive do mize.
<p>Pričakovanja:</p> <ul style="list-style-type: none">- Otroci so samostojni.- Dejavnost pritegne otroke.- Otroci poberejo krompir in očistijo njivo plevela in kamenja.- Otroci se veliko gibljejo.
<p>Potek:</p> <ul style="list-style-type: none">- Avtobus ustavi na avtobusni postaji, otroci gredo peš do njive. Pozdrav.- Gregor naredi uvod: kje se nahajamo, kaj je njiva, kaj raste na njej, kaj bodo otroci počeli.- Otroke se razporedi v pare, vsakemu paru se da motičico in košarico. Otroci na varnostni razdalji po celotni dolžini vrsti poskušajo izkopati in pobrati krompir.- Prikaz strojnega izkopa krompirja s pomočjo soseda. Ogled mehanizacije za izkop krompirja.- Pobiranje plevela na kupčke.- Otroci nato pobirajo krompir, pri tem ločijo gnil in ranjen krompir.- Po pobiranju grabijo njivo z železnimi grabljicami – iščejo krompir in hkrati tudi pobirajo kamenje, saj bodo nato sejali. Gregor vsak postopek razloži!- Otroci skupaj nosijo polne zaboje krompirja na traktorsko prikolico.- Sledi prikaz brananja njive s traktorsko brano – ogled na varni razdalji in nato pobiranje krompirja v formaciji strelci. Polovica otrok začne na eni strani, polovica na drugi strani njive. Ko pridejo skupaj, je krompir pobran. Poudarek na doslednosti.- Sledi ročna setev ogrščice za zeleno gnojenje.- Prikaz setve. Otroci sejejo eden po eden.- Zadelanje semena v zemljo z grabljicami, nato Gregor popravi še s traktorsko brano.- Odhod na avtobus.
<p>Pripomočki:</p> <ul style="list-style-type: none">- Rokavice, motičice, grablje, košarice za krompir.- Strojni izkop krompirja, vedra za krompir in kamenje, zaboji za krompir, grablje, brana, seme za setev.
<p>Velikost skupine: do 20 otrok Trajanje: 5 šolskih ur. Malica na njivi.</p>

Č) HRANJENJE IN NEGA ŽIVALI NA PAŠNIKIH

- ✓ Postopno spoznavanje živali od manjših do večjih. Učenje pristopa do živali.
- ✓ Delo s kravami, ovcami, kozami, kokošmi, oslički: hranjenje, oskrba, nega. Razvijanje zaupanja ter premagovanje strahu pred živalmi.
- ✓ Spoznavanje živali: njihovih navad, uporabe ter zgradbe (zobovje, kosti, prebavila, izločala), spoznavanje celotne družine posamezne živali.

Razred	Vsi razredi OŠ, največ 1 razred otrok
Letni čas, trajanje	Vsi letni časi, 3-5 šolskih ur , lepo vreme
Pripomočki	Vedro s suhim kruhom, jabolki, hrano za živali. Vedro s priborom za čiščenje živali. Rokavice za pobiranje vej na pašnikih. Škarje za grmovje – hrana kozam.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod: Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Živina je nudila hrano, obleko in pomoč pri delu. Kmetje so do živali vedno imeli skrben odnos. Učence gospodar vpraša: - Katere domače živali poznajo? Ali so že bili v hlevu in oskrbeli živali? Kaj pomeni oskrba živali?	
Osrednji del: Gosodar odpelje učence na pašnike , kjer spoznajo govedo, koze, ovce, osličke in kokoši. Gosodar da poudarek na temeljito opazovanje vsake skupine živali in vsakodnevno oskrbo živali ne glede na vreme in praznike! Razlaga pojma »Avtohtone pasme živali« in opis predstavnikov. Učenci najprej živali opazujejo. Med natančnim opazovanjem poslušajo razlago o živalih, njihovem obnašanju, potrebah, navadah, dnevnem ritmu in sestavi telesa, prebavnega trakta... Učenci poimenujejo živali po spolu (bik, krava, tele, junica, junec....), vse vrste živali. Učenci naštejejo uporabo živali. Ponovijo potrebe živali in pravilno ravnanje z njimi. Malica na pašniku. Gosodar razloži pravilen pristop do živali predvsem v izogib nevarnostim in poškodbam ter zaradi lažjega upravljanja živali. Učenci gredo za gospodarjem do živali in se jih dotikajo, božajo. Uporabijo pravilen pristop. Učenci krtačijo osličke in hranijo koze. Učenci krmijo in napajajo kokoši, poberejo jajca. Gosodar pove, da je vsakodnevno opravilo pregled ograj in vode! Po poti do kmetije učenci poberejo kamenje in veje – čiščenje pašnika, ter pregledajo ograje in dostop do vode.	
Zaključek: Učenci se posedejo pod kozolcem, obnovijo kaj so se naučili ter strnejo vtise. Gosodar jih postreže s svežim kozjim mlekom in sladoledom.	

D) KOKOŠI

- ✓ Prestavljanje ograje in kurnika na nov pašnik,
- ✓ hranjenje kokoši, pobiranje jajc, spoznavanje razlik med ekološko in ostalimi rejami kokoši,
- ✓ zauživanje trdo kuhanih jajc.

Razred	vsi razredi OŠ, največ 1 razred otrok
Letni čas, trajanje	vsi letni časi, 3-5 šolskih ur
Pripomočki	Vedro s hrano za kokoši. Rokavice za učence. Košarica za jajca. Kuhalnik in kozica za kuhanje jajc. Jajca z različnimi oznakami. Delovni list 1. Risalni pribor - opcija
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod: Reja kokoši je v Sloveniji zelo razširjena predvsem po kmečkih dvoriščih. Kokoši nudijo jajca, meso in perje. Gospodnje so vedno imele poseben odnos do kokoši, včasih so bile pomemben vir preživetja kmetije. Učence gospodar vpraša: - Kaj potrebuje kokoš za življenje? Koliko jajc znese kokoš na dan? Zakaj sploh kokoš nosi jajca? - V katerih jedeh najdemo jajca in na kakšne načine so pripravljena?	
Osrednji del: Gospodar odpelje učence na pašnik s kokošmi . Kokoši so še zaprte v kurniku, da bo prestavljanje ograje lažje. Gospodar na kratko opiše kurnik, pove da kokoši čakajo na izhod in da jih je potrebno čim prej prestaviti. Gospodar da navodila otrokom, ti si nadenejo rokavice in sledijo navodilom. Ko je prestavljanje ograje in kurnika končano, gospodar razloži mehanizem odpiranja vrat kurnika, skupaj nahranijo kokoši, prestavijo napajalnike. Razlaga prehranjevanja kokoši. Gospodar ujame eno ali več kokoši in jih predstavi učencem. Učenci lahko kokoši pestujejo, božajo, kokoši lahko gospodar postavi tudi na roko učencem. Gospodar opiše zgradbo kokoši in uporabnost ter potrebe. Malica na pašniku med kokošmi ali pa pozneje v kozolcu, odvisno od poteka aktivnosti in vremena. Med malico opazujejo obnašanje kokoši. Gospodar razloži pojem ekološka reja kokoši, pri tem si pomaga z delovnim listom št. 1, ki ponazarja koliko prostora ima na voljo kokoš v baterijski reji (natančno toliko kot je površina lista A4 formata). Učenci ob opazovanju kokoši navajajo, česa vse ne morejo početi v baterijski reji in kaj lahko počnejo na pašniku. Ali so te kokoši srečne? Razlaga pojma »Avtohtone pasme živali«. Gospodar	

pokaže Štajersko kokoš, učenci jo opišejo.

Opis sestave perja, uporabnost perja nekoč (odeje, blazine) in danes (gnojila).

Učenci poberejo jajca in gredo na kmetijo.

Na kmetiji se jajca skuha v trdo kuhana, ki jih učenci zaužijejo. Med kuhanjem jajc gospodar razloži oznake na jajcih: baterijska, hlevska, ekološka reja.

Zaključek: Učenci se posedejo pod kozolcem, obnovijo kaj so se naučili ter strnejo vtise. Kokoš lahko tudi narišejo in poimenujejo dele telesa. Naštejejo še ostale vrste domače perutnine (gos, raca, puran, pegatka, prepelica).

D) NEGA IN JAHANJE OSLIČKOV (tudi kombinacija športni dan)

Razred	od 1. do 7. razreda, največ 1 razred otrok
Letni čas, trajanje	vsi letni časi, 2- 5 šolskih ur
Pripomočki	Pripomočki za čiščenje osličkov in oprema za sedlanje. Pohodna obutev.
POTEK dneva dejavnosti	1. možnost jahanje osličkov na kmetiji 2 uri 2. možnost jahanje osličkov do gradu Kalc – učenci se izmenjujejo na pohodu ; 5 šol. ur
<p>Uvod: Oslički so bili pred uveljavitvijo mehanizacije zaradi svoje vzdržljivosti v veliko pomoč na kmetijah, predvsem manjših in tistih, katere so zaradi skromnih, kamnitih travnikov (Istra....) pridelale premalo krme za konje. Osliček je sicer majhen, ampak lahko pretovori tovore, ki so težji od njega. Poleg tega živi dlje kot konj.</p>	
<p>Osrednji del: Gospodar odpelje učence na pašnik z oslički. Učenci najprej osličke spoznajo in jih božajo ter opazujejo njihovo obnašanje . Vsak učenec jim da jesti košček kruha ali jabolko. Medtem, ko se učenci spoznavajo z oslički, jim gospodar razloži njihove življenjske potrebe in navade ter telesno zgradbo. Ali oslički menjajo dlako? Skupaj osličke očistijo in osedlajo . Vpraša jih, če poznajo kakšen pregovor o osličkih? (Kjer se osel valja, tam dlako pusti). Kaj je njihova poznana značilnost (trma). Ali so Gregorjevi oslički trmasti?</p>	

Gospodar pokaže, kako se oslička vodi. Učenci poskusijo voditi osličke in nato jahati vsak svojega oslička, ki ga drži sošolec ali dva. Medtem, ko se 9 učencev ukvarja z jahanjem, ostali opazujejo dogajanje ali pa opravljajo neko drugo dejavnost iz nabora dejavnosti, ki jih nudi kmetija. Nato sledi menjava.

Učenci lahko osličke izmenjajoč jahajo tudi do gradu Kalc. Pri gradu sledi malica in pohod nazaj.

Zaključek: Učenci se posedejo pod kozolcem, obnovijo kaj so se naučili in doživeli ter strnejo vtise.

E) MOLŽA KOZE IN MLEČNI IZDELKI

Razred	od 1. do 9. razreda, največ 1 razred otrok.
Letni čas, trajanje	Vsi letni časi, 4-5 šolskih ur, lahko je slabo vreme.
Pripomočki	Pripomočki za molžo koz. Pripomočki za izdelavo sira.
POTEK dneva dejavnosti	
<p>Uvod: Kozje mleko je eno najbolj zdravih mlek, saj koze zauživajo preko 300 različnih vrst rastlin, med katerimi je veliko zdravih. S kozjim mlekom si je veliko otrok v preteklosti lajšalo različne bolezni.</p> <p>Katere živali molzemo za prehrano ljudi? (Krave, ovce, koze, kobile, oslice, kamele, bivole).</p> <p>Kdo sestavlja kozjo družino?</p> <p>Iz mleka naredimo mlečne izdelke. Naštejte katere mlečne izdelke poznate.</p>	
<p>Osrednji del:</p> <p>Gospodar najprej odpelje učence do pašnika, kjer koze že čakajo na molžo. Gospodar predstavi pasmo koz in pove, da ima poleg mlečne pasme tudi mesno pasmo, ki je ne molze.</p> <p>Gospodar nato odpelje učence na molzišče. Pri tem morajo biti učenci popolnoma tiho kajti, ko gospodar prižene koze iz pašnika, so zelo nezaupljive in nočejo na molzišče, če se ne počutijo varne. Zaupajo namreč samo gospodarju.</p> <p>Gospodar jim natrosi v molzišču krme in jih zapre. Učenci pridejo v molzišče, gospodar jim razloži potek molže od umivanja vimena – higijene do fiziologije (sestave) vimena in kaj se v vimenu dogaja. Gospodar razloži tudi delovanje molznega stroja.</p> <p>Učenci se preizkusijo v strojni in ročni molži koz.</p> <p>Pomolzene koze učenci pospremiijo na pašnik in poskrbijo, da imajo vodo.</p> <p>Mleko učenci precedijo in degustirajo. Pod kozolcem se razdelijo v skupine po štiri, ter sledijo navodilom gospodarja. Gospodar razloži postopek izdelave sira. Učenci naredijo sveži sir, ki ga tudi degustirajo.</p>	

Poudarek je na higieni tako molže kot predelave mleka.

Gospodar učence vpraša katere sire poznajo, katere imajo najraje.

Skupaj odidejo še na naslov Knežak 111, kjer si ogledajo izdelavo sladoleda iz kozjega mleka.

Sladoled tudi degustirajo.

Zaključek: Učenci obnovijo kaj so se naučili ter strnejo vtise. Ponovijo nove pojme kot so: vime, sirišče, sirotka....poimenujejo pasme koz, ki jih redi Gregor.

F) BOGASTVO TRAVNIKOV

- Ročna košnja s koso.
- Stroji in orodja pri košnji in spravilu sena, prikaz strojne košnje. Varnost pri delu.
- Spravilo sena: grabljenje na roke in razmetavanje/obračanje sena, izdelava kopic.
- Travniška botanika in biodiverziteteta.

Razred	Od 1. do 9. razreda, največ 1 razred otrok
Letni čas	pozna pomlad, zgodnja jesen
Pripomočki	Kosa, brusni kamen, grablje, voziček za travo ali voz, traktor, traktorska kosa. 4 količki, vrvica in meter.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod: Prihod na kmetijo, pozdrav gospodarja. Gospodar pove, kam gredo učenci in kaj bodo počeli. Učenci razložijo kaj je travnik in čemu služi. Gospodar pove, da se učenci nahajajo na ekološki kmetiji, ki se ne poslužuje intenzivnega gnojenja travnikov in zgodnjih ter pogostih košenj. Zato so travniki zelo pisani, na njih raste veliko število zeli, trav in detelj. Prav zaradi te pestrosti travniki nudijo hrano in dom številnim žuželkam, metuljem in ostalim živalim. Gospodar razdeli orodje učencem, skupaj odidejo na travnik.	
Osrednji del Odhod na travnik ob prepevanju pesmice <i>Travnički so že zeleni</i> <u>Prva skupina:</u> <ul style="list-style-type: none">- Spoznavanje travniških rastlin in živali.- Izdelava herbarija.- Spoznavanje travniške biodiverzitetete: označitev 1m² prostora in štetje različnih rastlin. <u>Druga skupina:</u> <ul style="list-style-type: none">- Košnja trave: ročna košnja s koso. Gospodar prikaže brušenje kose in ročno košnjo. Pri tem razloži izraz <i>pesem koscev</i> (zvok brušenja kose, ki se je včasih v času košnje razlegal naokoli).- Kako poimenujemo posamezne vrste košenj; seno, otava. Kakšna je razlika med temi košnjami? Razlika med travo in senom? Zakaj travo sušimo in kako?- Otroci se preizkusijo v ročni košnji eden po eden ob strogem spremstvu gospodarja. Varnost pri delu! Upoštevanje varnostne razdalje!- Spravilo sena/trave: grabljenje na roke in razmetavanje/obračanje sena, izdelava kopic.- Učencem se dovoli skakanje po kopicah, pokrivanje z mrvo ter valjanje po hribu navzdol – stare otroške igre.- Prikaz strojne košnje. Varnost pri delu. Spoznavanje strojev in orodij pri košnji in spravilu sena.	

Sledi malica, skupini se zamenjata.

Po malici vsi skupaj naložijo pokošeno travo na samokolnice in odpeljejo živini na kmetijo ob spremljavi druge kitice pesmi *Travnički so že zeleni...* Nahranijo živali na kmetiji.

Zaključek

Učenci na kmetiji opazujejo hranjenje živali s travo. Obnovijo nove pojme (brusni kamen, osovnik, otava...). Strnejo vtise obiska kmetije in zapojejo še eno ljudsko pesem v slovo in zahvalo gospodarju.

*Travnički so že zeleni,
rožce vse so razcvetene.
Pojdmo le kosit, pojdmo le kosit,
vse prijatle gor budit.*

*Travnički so pokošeni,
rožce vse so pomorjene,
zdaj pa le domov, zdaj pa le domov,
saj že skoraj zarja bo!*

G) PAŠNIKI

- Vzdrževanje pašnikov, popravilo ograj, čiščenje pašnika, sodelovanje pri postavljanju elektro mreže.

Razred	od 1. do 9. razreda, največ 1 razred otrok
Letni čas	pozna pomlad, zgodnja jesen
Pripomočki	Delovne rokavice, primerna obutev, orodje.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod:	<p>Kaj so pašniki? (Travnate površine običajno slabše kategorije, ki služijo paši živali.)</p> <p>Zakaj so pašniki ograjeni? Zakaj je sploh potrebna ograja? (zaščita pred zvermi, pred pobegom živali na boljšo pašo, ločitev živali). Pomen paše za zdravje živali? (živali se gibljejo na svežem zraku in družijo). Kako skrbimo za živali na pašniku? Poskrbimo, da imajo vedno dovolj čiste vode, ko popasejo travo, jih prestavimo v drugo čredinko. Živali naj imajo na pašniku tudi zavetje pred vročino poleti (senca drevja) in burjo pozimi (zavetrna globel ali lopa). Pašnike je potrebno tudi vzdrževati (čistilna košnja, pobiranje vej in kamenja, vzdrževanje ograje)</p>
Osrednji del	<p><u>Učenci nižjih razredov</u> se ob prihodu na pašnik najprej orientirajo, nato spoznajo živali, ki jih lahko tudi hranijo in božajo. Nato začnejo pobirati veje in kamenje, gospodar določi prostor za odlaganje drobnega vejevja, debelejših vej in prostor za odlaganje kamenja. Učenci tekajo po pašniku in nosijo veje ter kamenje. Učitelj spodbuja sodelovanje in timsko delo.</p> <p>Gospodar določi, kje iz kamenja lahko naredijo preprosto kurišče. Prinesejo nekaj suhih vej in ob koncu dejavnosti zakurijo ogenj. Za likof si spečejo hrenovke.</p> <p><u>Učenci zadnje triade</u> se ob prihodu na pašnik prav tako najprej orientirajo, nato spoznajo živali, ki jih lahko tudi hranijo in božajo. Nato gospodarju pomagajo znositi kole za zamenjavo dotrajanih kolov. Gospodar določi katere kole in pokaže na kakšen način jih bodo zamenjali. Učenci samostojno: odstranijo žico, izolatorje, izruvajo dotrajan kol, zabijejo novega, zabijejo še izolatorje, namestijo žico in jo napnejo. Za omenjeno delo se učenci lahko razdelijo v več skupinic. Gospodar mora poskrbeti za dovolj orodja, nekatero orodje si lahko tudi izmenjujejo (macola).</p> <p><u>Pomembno je</u>, da je delo opravljeno temeljito. Majav kol naredi več škode kot koristi. Ob tej dejavnosti naj bi se učenci naučili dvoje: dobro opraviti naloženo delo ter paziti na orodje in ga ob koncu dela pospraviti. Pri popravilu pašnika je pomembno, da ob kolih ne ostane niti en košček žice ali žebelj, ker ga lahko živali pojedjo in lahko povzroči notranje rane. Učenci naj bi se naučili dosledno opraviti delo.</p> <p>Pri omenjenih opravilih tudi preizkušajo meje svoje zmogljivosti, učitelj pazi, da ne pretiravajo.</p>

Zaključek

Gospodar določi, kje iz kamenja lahko naredijo preprosto kurišče. Prinesejo nekaj suhih vej in ob koncu dejavnosti zakurijo ogenj. Za likof in dobro opravljeno delo si spečejo hrenovke. Pomalica jo. Lahko tudi zapojejo pesem za zaključek dobro opravljenega dela.

H) ČEBELARSTVO

Razred	Od 1. do 9. razreda, max 1 razred otrok
Letni čas	pozna pomlad, poletje; sončno vreme brez vetra
Pripomočki	Učbenik izbirnega predmeta čebelarstvo, zaščitna čebelarška obleka, pripomočki za čebelarjenje, plakat z prikazom razvoja čebele.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod: Gregor poudari pomen čebel za življenje na planetu (opraševanje). Razdelitev čebel na divje in medonosne. Katero medonosno čebelo učenci poznate? Zakaj smo Slovenci ponosni nanjo? Kaj je zanjo značilno?	
Osrednji del: Učenci sledijo v čebelnjak, v predprostor v katerem je plakat s prikazom razvoja čebele. Gregor učencem razloži razvoj čebele. Učenci skozi ogledno steno opazujejo čebele pri letu iz panjev in v panje, opazujejo tudi ogledni panj v steni. Gregor pelje učence v prostor s panji, panje odpre, učenci opazujejo čebele. Učenci se oblečejo čebelarške kombinezone, Gregor izvleče iz panja okvir s čebelami in nadaljuje razlago o čebelarjenju. Učenci božajo trote! a) Gregor ima v lopi pripravljene polne okvirje medu. Učencem pokaže, kako se odstrani pokrovčke na satju in kako se okvirje položi v točilnik za med. Učenci se preizkusijo v teh dveh opravilih. Opazujejo, kako centrifuga odstrani med iz satja. b) Gregor ima v lopi pripravljene okvirje za žičenje. Učencem pokaže postopek in nato učenci sami žičijo okvirje. Nato jim Gregor pokaže še vtopitev satnice v okvir. Učenci se preizkusijo tudi v tem opravilu.	
Zaključek: Degustacija različnih sort medu in ogled čebeljih pridelkov (med, cvetni prah, strup, vosek, matični mleček). Pogovor z gospodarjem o ljubezni do čebel. Za zaključek skupaj zapojejo pesem <i>Čebelar</i> :	

Sonce šlo je za goro,
mrak je padel na zemljo,
pesem črička sliši se,
k večernem' počitku vabi vse.

V mojem srcu je nemir
na jesenski ta večer,
tiho stopim sam čez prag,
grem v moj stari čebelnjak.

*Kako lepo mi zašumijo,
kako lepo mi zadišijo,
a v srcu mi spomin
na mlade dni budijo.*

*Čebelice, čebelice,
saj moje ste prijateljice,
pozabi vas nikdar
ta stari čebelar.*

V mojem srcu je nemir
na jesenski ta večer,
čriček pesem je odpel,
a meni spomine, čas je vzel.

I) ŽITA IN SEMENA

Razred	od 1. do 9. razreda, največ 1 razred otrok.
Letni čas	Celo leto, lahko je slabo vreme.
Pripomočki	Različna semena in žita v posodah in klasju. Stara rjuha ob banjicah s semeni za bose noge. Cepec, nečke, rešeto in ponjava za čiščenje fižola.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod:	<p>Včasih so bili ljudje samooskrbni, to pomeni, da so sami pridelali večino hrane za družino, pa tudi semen. Ena od pomembnih poljščin za prehrano je bil fižol, ki ni manjkal pri nobeni hiši. Po drugi svetovni vojni se je v Sloveniji sadilo preko 600 različic fižola, ki so se razlikovale po barvi, velikosti in namenu. Gregor vpraša otroke, ali imajo radi fižol in na kakšen način ga pripravijo mame. Ali ločite med stročjim fižolom in fižolom v zrnju? Od kod izvira fižol? (Iz J Amerike.) Kaj pomeni ta podatek za pridelavo fižola? (Da izvira iz toplih krajev in ne mara mraza). Gospodar predstavi rastlino fižola (gomoljčki z bakterijami, katere vežejo dušik iz zraka – gnojenje; stročnica – semena so v strokih...). Kako bomo dobili semena iz strokov?</p>
Osrednji del:	<p>Gospodar najprej razdeli štiri dni namočena semena fižola; vsakemu učencu en fižol. Učenci fižolček olupijo in poiščejo kalček. Gospodar razloži, da je kalček bodoča rastlinica, poleg nje je založno tkivo – prva hrana za rastlinico. Vse skupaj pa obdaja lupina, ki seme varuje. Ko je dovolj vode in toplote, se prične kalitev.</p> <p><u>Prva skupina:</u> Gospodar pokaže čiščenje fižola na tradicionalen način z cepcem, rešetom in nečkami. Nato učenci samostojno opravljajo dejavnost. Pri učencu s cepcem je OBVEZNO poleg učitelja, kateri pazi na varnostno razdaljo in varnost!</p> <p><u>Druga skupina</u> si ogleda semena in žita, ki so pripravljena v ločenih skledah in v klasju. Najprej sledi kratka razlaga o žitih: kje rastejo, kako rastejo, kako je sestavljen klas, iz česa je moka, kako pridobimo moko. Vsak otrok dobi en klas in raziskuje vsebino. Šteje zrna.</p> <p>Nato gredo otroci do skled s semeni, semena tipajo, opazujejo, opisujejo. Opisujejo svoje občutke. V večje banjice s semeni (pšenica, koruza, rž, proso, ajda) tudi stopijo bos, se v banjici valjajo v žitu in uživajo v občutkih. Se igrajo kot v peskovniku.</p> <p>Nato se skupini zamenjata.</p> <p>Razsuta semena zberejo na kupček in nahranijo kokoši.</p>
Zaključek	<p>Učenci ponovijo, kar so se naučili. Delovni list!</p>

J) POBIRANJE KROMPIRJA in SETEV

Razred	od 1. do 5. razreda, največ 1 razred otrok.
Letni čas	jesen
Pripomočki	Učenci: rokavice, motičice, grablje, košarice za krompir Gregor: strojni izkop krompirja, vedra za krompir in kamenje, zaboji za krompir, grablje, brana, seme za setev.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod:	<p>Krompir je ena najpomembnejših poljščin na slovenskem. Je hranljivo škrobno živilo, ki zelo dobro obrodi na naših njivah in pri tem ni zahteven. Raste na vsakršni zemlji, če je le kolikor toliko pognojena in enkrat opleta. Poleg ljudi se s krompirjem prehranjujejo tudi domače živali, celo kunci ga imajo radi kuhanega. Pobiranje krompirja na tradicionalen način je družabni dogodek, ko se zbere cela družina in s sorodniki skupaj ročno poberejo krompir ter se veselijo pridelka.</p>
Osrednji del:	<p>Gregor naredi uvod: kje se nahajamo, kaj je njiva, kaj raste na njej, kaj bodo učenci počeli. Učence se razporedi v pare, vsakemu paru se da motičico in košarico. Učenci na varnostni razdalji poskušajo izkopati in pobrati krompir. Pri tem pazijo, da ne ranijo gomoljev.</p> <p>Prikaz strojnega izkopa krompirja. Pobiranje plevela na kupčke.</p> <p>Učenci nato pobirajo krompir, pri tem ločijo gnil in ranjen krompir. Po pobiranju grabijo njivo z železnimi grabljicami – iščejo krompir in hkrati tudi pobirajo kamenje, saj bodo nato sejali. Gregor vsak postopek razloži!</p> <p>Učenci skupaj nosijo zaboje na traktorsko prikolico. Spodbujanje timskega dela.</p> <p>Sledi prikaz brananja njive s traktorsko brano – ogled na varni razdalji in nato pobiranje krompirja v formaciji strelci. Pol učencev začne na eni strani, polovica na drugi strani njive. Ko pridejo skupaj je krompir pobran.</p> <p>Sledi ročna setev ogrščice. Prikaz setve in nato se učenci preizkusijo v setvi.</p>
Zaključek	<p>Po pobiranju učenci strnejo vtise. Gospodar pove o krompirju zanimivost: Gomolj je odebeljen del podzemnega stebila (ni korenina!), ki služi kot zaloga hrane za novo rastlino, ki zraste iz očesca (pokaže krompirjevo oko).</p> <p>Gospodar tudi pove, da klice niso uporabne in zeleni deli krompirja tudi ne.</p> <p>Učenci dobijo nalogo: naslednjič morajo oni olupiti krompir namesto mame.</p>

K) STROJI IN ORODJA

Razred	od 5. do 8. razreda, največ 1 razred otrok
Letni čas	Celo leto, lahko je slabo vreme (delo pod nadstreškom).
Pripomočki	Orodja: ročna žaga, kladiva, žebliji, kleščice, manjša sekira Stroji: motorna žaga, cepilec za drva, cirkular.
POTEK dneva dejavnosti	
Uvod: Stroji in orodja nam močno olajšajo delo, predvsem fizično. Katera orodja so uporabljali včasih in kateri stroji jih nadomeščajo. Npr. ročna žaga in sekira včasih, danes pa se uporablja motorna žaga in cepilec za drva. Včasih so npr. grabili seno z ročnimi grabljami, danes s traktorskim zgrabljajnikom. Kakšne stroje so imeli včasih in kakšne danes? Razlika med strojem in orodjem. Učenci naj naštejejo kaj spada v posamezno skupino.	
Osrednji del: Gregor najprej opozori na varnost pri delu in pokaže pripomočke za varnost pri delu in kako je pri upravljanju s stroji poskrbljeno za varnost (Cepilec ne deluje, če ne držiš obeh ročic kar preprečuje da bi dal roko pod sekuro. Kardan ima plastični ovoj. ...). Učenci se razdelijo v dve skupini. <u>Prva skupina</u> sodeluje pri prikazu delovanja motorne žage ter dela s cepilcem. Nažagana in nasekana drva učenci zložijo, stroje podmažejo. Gregor razloži delovanje strojev. Gregor prikaže tudi različna gonila: jermensko, verižno in zobato gonilo. Prikaz vzdrževanja kmetijskih strojev, katerega lahko opravijo tudi učenci: čiščenje, podmazovanje z mazalko, preverjanje delovanja luči, smernikov, zavore, preverjanje tlaka v gumah, čiščenje hladilnika, preverjanje namestitve zaščitnih mask (kardan).. <u>Druga skupina</u> z ročno žaga drva na kobilici v paru. Preostali učenci pa zabijajo žeblje v tnala in jih nato varno izpulijo. Nažagana drva zložijo in pospravijo orodje ter prostor. Če je učitelj poleg, se lahko učenci preizkusijo v sekanju mehkejših drv z manjšo ročno sekuro. Poimenovanje drv glede na lubje (bukova, smrekova, gabrova...) ugotavljanje razlik v trdoti, gorenju. Učenci lahko poiščejo podatke kolikšna je kurilna vrednost posamezne vrste lesa (kWH/kg) in lahko drva primerjajo med seboj. Sledi malica, nato se skupini zamenjata. Na koncu učenci pospravijo očiščeno orodje in delovni prostor. Zložijo vsa preostala drva.	
Zaključek Obnovitev dneva dejavnosti, novih pojmov, pomen varnosti pri delu in pomen zaščite pri delu!	

3.3. Didaktični programi na kmetiji Volk:

3.3.1. Dan dejavnosti: »Poskrbimo za živali in kvalitetno vodo«.

Živali: Hranjenje in nega živali:

- Spoznavanje živali postopoma od manjših do večjih.
- Učenje pravilnega pristopa do živali, nege in oskrbe živali.
- Opazovanje črede: hierarhija in socialno obnašanje.
- Hranjenje, oskrba, pridobivanje zaupanja živali (konji, ovce, koze, prašiči), ter premagovanje strahu pred živalmi, predvsem večjih.
- Spoznavanje uporabe ter zgradbe (zobovje, kosti, prebavila, izločala) živali.
- Vzdrževanje pašnika: čiščenje in kontrola ograj.

Voda: Pomen vode na kmetiji:

- Čista pitna voda za živali - napajanje, posledice pomanjkanja vode, suša.
- Delavnice ob vodi.

Razred	četrti razred
Letni čas	jesen (september)
Predmet	NIT – Naravoslovje in tehnika
Tematski sklopi	snovi, gibanje, pretakanje snovi, živa bitja, rast in razvoj,
Učna enota	BREZ VODE NI ŽIVLJENJA!
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none"> • ugotoviti podobnosti in razlike med gibanjem nekaterih živali in gibanjem človeka, • opisati pot vode od zajetja do pipe, • poimenovati in opisati porabnike vode, • ugotoviti lastnosti vode za pitje in pojasniti nevarnosti pitja onesnažene vode <i>na modelu filtra</i> • izdelati model mlinčka (vodnega kolesa) iz različnih gradiv, • graditi modele cevja in korit, • prepoznati <i>in opisati domače</i> živali • razložiti zunanjo zgradbo živali • razložiti, da se živa bitja spreminjajo zaradi rasti in razvoja <i>na primeru domačih živali</i>, • utemeljiti, da so lastnosti živih bitij odvisne od dednosti in okolja,
Učne oblike	skupinska, individualna
Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga.
Učni pripomočki	Rokavice za pobiranje vej in kamenja na pašniku, podloge za sedenje, vrtno škarje, materiali za mlinček (špile,

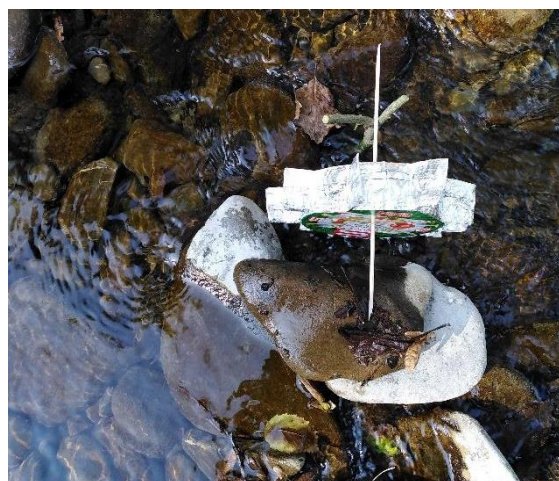
	zobotrebc, alu folija, lepilo, škatlice od sirčkov, plutovinasti zamaški), prozorna cev za vodno tehtnico in količki, rdeča kreda, cevje za korita, brisače. Izdelava filtra za vodo: plastenka, vata, oglje, čista mivka in čist pesek. Delovni listi: AN (izrazi živali in glasba – ljudske pesmi)
Literatura	Učni načrt za 4. razred – Naravoslovje in tehnika. gradivo NIT učbenik s. 63-70 in DZ s. 54-58
Med predmetne povezave - cilji	MATEMATIKA • na modelu - <i>krmi</i> delijo celoto na enake dele (polovica, tretjina ipd.) <i>pri hranjenju živali</i> GLASBENA UMETNOST: • Pojejo ter poglobljajo zanesljivost petja eno- in dvoglasnih ljudskih pesmi s poudarkom na domači ljudski glasbeni zakladnici – <i>Dekle je po vodo šla, Ob bistrem potoku je mlin.</i> DRUŽBA • razvijajo pozitiven odnos do naravne in kulturne dediščine. SLOVENŠČINA: • navajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom, iz iste besedne družine; ANGLEŠČINA • uporabljajo osnovne sporazumevalne funkcije (<i>Pozdrav gospodarja</i>); • uporabljajo pogosto rabljeno, omejeno besedišče s tematskih področij, primernih in zanimivih zanje; ŠPORT: • izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti (skladnost (koordinacija), gibanja, moč, hitrost, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost), <i>pri hoji po pašnikih, po vodi in pri sestavljanju mlinčka v strugi reke.</i> • oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, strpnost, odnos do varovanja lastnine in opreme, naravovarstveno ozaveščanje).
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:
Uvod: Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Živina je nudila hrano, obleko in pomoč pri delu. Kmetje so do živali vedno imeli skrben odnos. Učence vprašam: - Ali so že bili v hlevu in oskrbeli živali?	Na avtobusu prepevajo pesmice: Dekle je po vodo šla, Moj očka ima konjička dva, Ob bistrem potoku je mlin, Piške sem pasla Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja in člane družine tudi v angleščini. Pogovor.
Osrednji del	

<p>Gospodar najprej pelje učence do kokošnjaka, kjer jim predstavi kokoši. Učitelj in gospodar odpeljeta učence na pašnike, kjer spoznajo konje, koze, ovce in pujsje. Učitelj da poudarek na temeljito opazovanje vsake skupine živali in vsakodnevno oskrbo živali ne glede na vreme in praznike!</p> <p>Gospodar razloži pravilen pristop do živali predvsem v izogib nevarnostim in poškodbam ter zaradi lažjega upravljanja živali.</p> <p>Gospodar pove, da je vsakodnevno opravilo pregled ograj, vode in zdravja živali.</p> <p>Učence pripeljemo do reke Suhorce, kjer se dogajajo aktivnosti v zvezi z vodo: izdelava vodnega mlinčka, filtra, cevja in korit, vodne tehtnice. Pogovor o poti vode, porabniki vode, lastnosti vode za pitje, pomena čiste vode, ohranjanja vodnih virov, skrb za vodo (gradivo NIT učbenik s. 63-70 in DZ s. 54-58)</p> <p>Gospodar predstavi konja: zunanjo zgradbo, obnašanje, potrebe, pravilno ravnanje s konjem in njegovo uporabnost.</p>	<p>Opazujejo kokoši, jih božajo ter poberejo jajca.</p> <p>Najprej živali opazujejo. Med natančnim opazovanjem poslušajo razlago o živalih, njihovem obnašanju, potrebah, navadah, dnevnem ritmu in sestavi telesa, prebavnega trakta....</p> <p>Poimenujejo živali po spolu (žrebec, kobilica , žrebe, konj,...)</p> <p>Učenci naštejejo uporabo živali.</p> <p>Ponovijo potrebe živali in pravilno ravnanje z njimi.</p> <p>Gredo za gospodarjem do živali in jih opazujejo, božajo ter hranijo z jabolki in kruhom. Preizkusijo se v vodenju konja. Uporabijo pravilen pristop.</p> <p>Po poti do kmetije učenci poberejo kamenje in veje – čiščenje pašnika, ter pregledajo ograje in dostop do vode!!</p> <p>Učenci ob reki Suhorci naprej pomalicaajo. Sledi pogovor o vodi: opišejo pot vode, porabnike vode, ugotovijo lastnosti vode za pitje in pojasnijo nevarnosti pitja onesnažene vode. Poudarek na skrbi za vodo.</p> <p>Nato izdelajo vsak svoj vodni mlinček, po dva skupaj pa tudi filter za vodo. Učitelj demonstrira vodno tehtnico. Učenci postavljajo skulpture iz kamenja ter se ukvarjajo s cevjem, oziroma koriti za vodo.</p> <p>Učenci se sezujejo in hodijo po strugi reke. Pri tem se navajajo na hojo po neravnem terenu in lovljenje ravnotežja. Posedejo se na podloge ob rob pašnika s konji.</p> <p>Učenci žival najprej opazujejo, naštejejo člane konjske družine v slovenščini in angleščini ter opišejo zunanost konja. Ponovijo varni pristop do živali.</p> <p>Nato se eden po eden približajo živali in jo božajo.</p>
<p>Zaključek</p> <p>Obnova dejavnosti.</p>	<p>Učenci naštejejo kaj vse doživeli in kaj so si najbolj zapomnili.</p> <p>Na avtobusu pojejo ljudske pesmi: Ob bistrem potočku je mlin, moj očka ima konjička dva...</p>

Fotografije dneva dejavnosti:

Sproščanje ob vodi, vaje hoje po neravnih tleh.

3.3.2. Dan dejavnosti: »Z vodo se učimo in spoznavanje konj skozi umetnost«.

Načrtovanje:

	ura	dejavnost
1	8.10 - 9.10	Predstavitve kmetije, žrebet, košnja trave, hranjenje, postavitve začasne čredinke v pašniku. Spoznavanje in igranje stare pastirske igre.
2	9.10 – 9.30	Malica.
3	9.30 - 11.00	Likovne delavnice – likovni pouk: risanje konja (ogljje, barvice, voščenke, svinčnik).
5	11.00 – 12.00	Dejavnosti ob vodi – fizika, glej delovni list.
6	12.00 – 12.15	Prosto gibanje po vodi, nato odhod.

Izvedba:

- Spoznavanje živali – konjev. Učenje pravilnega pristopa do konjev.
- Opazovanje črede: hierarhija in socialno obnašanje.
- Hranjenje konj, oskrba, pridobivanje zaupanja živali ter premagovanje strahu pred konjem.
- Ročna košnja, grabljenje trave in hranjenje živali. Postavitve začasne čredinke v pašniku.
- Likovna delavnica na temo konj.
- Pastirska igra.
- Delavnice ob vodi - fizika.

Razred	osmi razred, 13 učencev
Letni čas	pozna pomlad, začetek poletja, 5 šol. ur
Predmet	Biologija, fizika, likovna vzgoja.
Učna enota	Merjenje in merski sistemi, opis gibanja.
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none"> • s poskusi usvojijo, da je hitrost količnik poti in časa (E), • uporabijo enačbo za računanje hitrosti, • prepoznajo izbrane fizikalne količine, • samostojno izvedejo meritev dolžine ali časa, izračunajo povprečno vrednost • uporabijo ustrezne enote za izbrane fizikalne količine, • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi in v prostoru.
Učne oblike	Skupinska, individualna, delo v dvojicah.
Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga, eksperiment.
Učni pripomočki	Delovni list za fiziko. Meter dolžine vsaj 5m, štoparica, milimetrski papir, termometer, pH papir, časa, filter papir.

	Orodje za košnjo. Orodje za postavitve pašnika. Pripomočki za likovno ustvarjanje, tudi podloge za risanje.
Literatura	Učni načrti za 8. razred: biologija, likovna vzgoja, fizika.
Med predmetne povezave - cilji	ŠPORT: • izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti: moč, hitrost, koordinacija (skladnost) gibanja, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost.
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:
Uvod: Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Pred uvedbo kmetijske mehanizacije so bili konji glavna delovna sila na kmetiji. Učence vprašam: - Ali so že bili v hlevu in oskrbeli konje?	Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja in člane družine. Pogovor.
Osrednji del Gospodar in gospodinja predstavita kmetijo in rejo konj. Učence odpeljeta v hlev in predstavita kobilu z žrebičkom. Gospodar jih povabi, da odpeljejo kobilu z žrebičkoma na pašnik. Gospodar predstavi socialno obnašanje konj in hierarhijo v čredi. Gospodar povabi učence, da gredo ročno nakositi travo, sledi demonstracija ročne košnje. Gospodar povabi učence, da pomagajo začasno ograditi čredinko v pašniku za konje. Gospodar postreže lokalne prigrizke in opravi pregon konj. Učitelj likovne vzgoje pozove učence k učnima urama likovne vzgoje na temo risanja konj. Gospodar pozove učence, da pospravijo čredinko. Predstavitve in demonstracija stare pastirske igre. Odhod do potoka Suhorce.	Učenci najprej živali opazujejo. Med natančnim opazovanjem poslušajo razlago o živalih, njihovem obnašanju, potrebah, navadah, dnevnem ritmu. Učenci pobožajo konja, premagujejo strah. Se opogumijo in sledijo navodilom. Na pašniku opazujejo obnašanje živali. Učenci se preizkusijo v ročni košnji, grabljenju trave, nakladanju na samokolnico in hranjenju živali. Vzamejo orodje in material (kole, vrvico) in sledijo navodilom gospodarja. Malica. Med malico opazujejo pregon konj v postavljeno čredinko. Se posedejo v senco na rob čredinke, opazujejo konje in sledijo navodilom učitelja. Narišejo konja. Pospravijo kole in vrvico.

<p>Izvajanje učne ure fizike. Sledijo navodilom za izvedbo nalog, ki so napisane na delovnem listu. Razdelitev učencev v pare. Razdelitev pripomočkov. Učitelj na koncu učence povabi, da se prosto gibljejo po vodi.</p>	<p>Se igrajo staro igro s kamnom (podajanje kamna z izštevanko) ali mečejo žabice v bližnjem potoku Suhorci.</p> <p>Se sezujejo in bosijo gibljejo po strugi in kamenju. V parih izvajajo naštetih meritve na delovnem listu. Pari se izmenjujejo.</p> <p>Brodijo po vodi, izdelujejo kamnite skulpture.</p>
<p>Zaključek</p> <p>Učitelj na avtobusu pozove k evalvaciji dejavnosti.</p>	<p>Zahvala gospodarju in gospodinji. Povedo kaj je bilo dobro, kaj slabo in kaj bi izboljšali.</p>

Fotografije dejavnosti:

Ročna košnja detelje za pujsjo in koze. Hranjenje živali.

Postavitevčasne čredinke za konje, da so bili bližje učencem za likovno ustvarjanje:

Likovno ustvarjanje:

Delavnice ob vodi:

3.3.3. Dan dejavnosti: »Ravnanje z domačimi živalmi, njihove potrebe ter gozdni ekosistem«

Vsebina:

- Spoznavanje in oskrba konj, pridobivanje delovnih navad,
- razvijanje odnosa do domačih živali in ravnanje z njimi,
- gozdni ekosistem, spoznavanje drevesnih vrst in življenja v gozdu,
- gozdni bonton.

Razred	šesti razred; 13 učencev
Letni čas	kadarkoli, lahko tudi v slabem vremenu, 5 šol. ur
Predmet	TIT, Naravoslovje
Tematski sklopi	Pomen rastlin v ekosistemu in pomen za človeka, Tokovi in energija.
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI (cilji, pisani poševno so operacionalizirani glede na dejavnost ali dodani)	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznajo najpogostejše (domače) vrste lesa, in jih ločijo po njihovih osnovnih značilnostih in uporabi, opišejo proces pridobivanja in predelavo lesa v polizdelke • predstavijo prednosti in slabosti uporabe lesa v primerjavi z drugimi gradivi, • z ekološkega in gospodarskega vidika razložijo pomen gozda za okolje in ljudi, • s preizkušanjem ugotavljajo lastnosti lesa (gostoto, trdoto, prožnost, žilavost, cepljivost...) in razložijo njihov vpliv na uporabnost, • ugotovijo pomembnost izdelkov iz lesa, • poznajo pomen gozda, • spoznajo primere prilagoditev organizmov, ki jih ščitijo pred izgubo toplote (v hladnih okoljih) ali omogočajo hitrejše ohlajanje (v toplih okoljih): domače živali so pokrite z..... zakaj (ohranjanje toplote), opazovanje čiščenja kožuhov - zakaj je pomembno negovati kožuha ali perje? • spoznajo, da populacijo sestavljajo vsi osebki neke vrste, ki v določenem času živijo skupaj na določenem prostoru in da imajo populacije v ekosistemu določeno vlogo (proizvajalci, potrošniki, razkrojevalci), • Poimenovanje predstavnikov kravje, konjske, prašičje. družine.
Učne oblike	Skupinska, individualna, delo v dvojicah.

Učne metode	Metoda opazovanja, zaznavanja, občutenja; Izkustveno učenje, pogovor, demonstracija, razlaga.
Učni pripomočki	Delovni list za TIT - delovni zvezek stran 20.
Literatura	Učni načrt za naravoslovje ter tehniko in tehnologijo, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011
Med predmetne povezave - cilji	ŠPORT: • izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti (moč, hitrost, koordinacija (skladnost) gibanja, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost).
POTEK dneva dejavnosti	
UČITELJ pomaga voditi učence, se aktivno udeležuje dejavnosti, skrbi za disciplino	DEJAVNOSTI UČENCEV:
Uvod: Živinoreja je glavna kmetijska panoga v Sloveniji. Pred uvedbo kmetijske mehanizacije so bili konji glavna delovna sila na kmetiji. Učence vprašam: - Ali so že bili v hlevu in oskrbeli konje?	Ob prihodu na kmetijo vljudno pozdravijo gospodarja in člane družine. Pogovor.
Osrednji del Gospodar predstavi kmetijo in rejo konj. Učence povabi v hlev in predstavi konje. Učitelj razdeli učence na dve skupini. Prva ostane v hlevu, druga gre s članom kmetije v gozd. Gospodar povabi učence, da odpeljejo konja na pašnik. Gospodar povabi učence, da spustijo tudi druge konje na pašnik. Razloži zakaj to počnejo: da imajo dovolj gibanja in da je kombinacija suhe snovi in sveže trave pomembna v prehrani konj. Gospodar učence povabi k čiščenju boksov. Gospodar povabi učence k ogledu iztrebkov - kakšni so, kaj vsebujejo. Ali se lahko iz iztrebka vidi, kaj je jedel konj? Ali se na	Najprej živali opazujejo. Med natančnim opazovanjem poslušajo navodila glede mirnega pristopa, nobenega pretiranega kričanja, ker se živali vznemirijo kot ljudje. Poslušajo razlago o konjih, njihovem obnašanju, potrebah, navadah, dnevnem ritmu. Aktivno sodelujejo v pogovoru z gospodarjem. Pobožajo konja, premagujejo strah. Se opogumijo in sledijo navodilom. Se razdelijo na dve skupini. Eden od učencev da žrebičku oglavko, drugi jo da kobili. Aktivno sodelujejo pri premiku kobile na pašnik. Oglavke dajo tudi drugim konjem in jih spustijo na pašnik. Sodelujejo vsi učenci. Poslušajo razlago gospodarja glede prehrane konj. Vzamejo orodje in delajo po navodilih gospodarja. Dosledno očistijo bokse - odstranijo iztrebke in nastiljajo z žaganjem. Pri nastiljanju varčujejo z žaganjem.

<p>podlagi iztrebka vidi ali je konj bolan? Kaj se zgodi z iztrebki?</p> <p>Učitelj razloži razpadanje iztrebkov in krogotok snovi v naravi.</p> <p>Gospodar povabi učence, da v bokse nanosijo seno. Pri tem jim pokaže iz česa je sestavljeno (bilke, seme). Gospodar razloži besedo mrve.</p> <p>Gospodar izroči v roke metle.</p> <p>Gospodar enega konja priveže in pokaže nego konja. Razloži zakaj je potrebno negovati kožuh (toplotna izolacija) in kopita. Razloži skelet konja - kopito je v bistvu noht, zato se vanj zabije podkev brez bolečin.</p> <p>Medtem je druga skupina v bližnjem gozdičku z članom kmetije, ki predstavi gozdni ekosistem.</p> <p>Opiše drevesa in njihovo uporabo - prepoznavanje dreves po listih in lubju.</p> <p>Učitelj jih popelje na kmetijo, kjer si ogledajo polizdelke iz lesa.</p> <p>Menjava skupin.</p>	<p>Opazujejo iztrebke in sodelujejo v pogovoru z gospodarjem.</p> <p>Ogledajo si kup humusa, ki je nastal iz gnoja.</p> <p>Delajo po navodilih gospodarja. Sodelujejo v pogovoru glede košnje (čas, pomen).</p> <p>Gredo s koškom mrv na pašnik in jih potrosijo.</p> <p>Temeljito pometejo hlev.</p> <p>Učenci izmenično krtačijo konja in mu dvignejo noge. Lahko mu tudi očistijo kopita.</p> <p>Primejo podkev in si jo ogledajo ter poslušajo razlago.</p> <p>Sodelujejo v pogovoru, nabirajo listje dreves, potipajo debla, opazujejo in nabirajo podrast. Štejejo branike in letnice, opazujejo rove od lubadarja, poškodbe od srne.</p> <p>Naštejejo gozdne prebivalce, proizvajalce, potrošnike in razkrojevalce. Brskajo po tleh.</p> <p>Spoštujejo gozdni bonton.</p> <p>Prepoznajo tram, plošč, desko in letev.</p>
<p>Zaključek</p> <p>Učitelj popelje učence do Suhorce.</p> <p>Učitelj na avtobusu pozove k evalvaciji dejavnosti.</p>	<p>Sprostitev ob Suhorci.</p> <p>Zahvala gospodarju.</p> <p>Ponovijo pridobljeno znanje in naštejejo pridobljene izkušnje.</p>

Fotografije dejavnosti:

4. LITERATURA

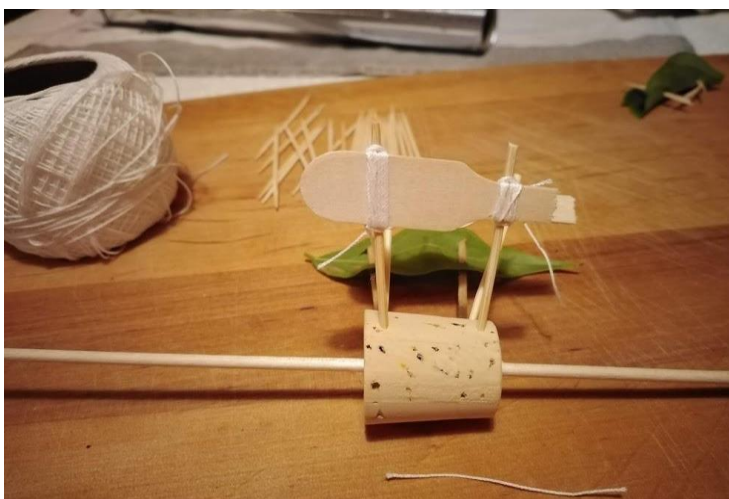
- Učilnica v naravi posavskih kmetij, 2014. Priročnik, Občina Bistrica ob Sotli.
- Maja Podobnik, 2016. Delovne navade in (ne)uspešnost otrok. Diplomsko delo. Ljubljana.

5. PRILOGE

a) Izdelava mlinčkov – vodnih koles

Materiali za mlinček:

- osovine: špile za klobase
- pena za ikebane ovita v alufolijo v katero zapičijo lesene žličke
- velik plutovinast zamašek v katerega zapičijo zobotrebce na katere nataknejo liste
- škatla od sirčkov, okrog prilepljena nagubana alu folija.

b) Delovni list za 8. razred: NARAVOSLOVNI DAN, 18. 6. 2021, na kmetiji Volk

1. Merjenje in risanje potočne struge:

Učenci izmerijo širino omočenega dela struge in na določenih mestih izmerijo njeno globino. Rezultate in shemo prečnega prereza potoka prikažejo na milimetrskem papirju.

2. Hitrost vode:

Hitrost vode učenci izmerijo tako, da v vodo položijo predmet (npr. prazno plastenko), ki naj potuje po toku potoka 5 metrov ter pri tem merijo čas, ki ga predmet za to razdaljo potrebuje. Postopke ponovijo 5-krat, da so rezultati čim bolj natančni.

3. Vodni pretok:

Pretok vode je količina vode, ki preteče v sekundi skozi izmerjen profil. Izračunali ga bodo tako, da površino prečnega prereza struge pomnožijo s hitrostjo potoka.

4. Fizikalne lastnosti:

Učenci izmerijo temperaturo vode, zraka, ocenijo bistrost vode (merijo jo z merilnim valjem, pod katerim je papir, porisan s križci) ter njen vonj. Ocenijo količino lebdečih materialov v vodi (skozi lijak iz filter papirja pretočijo potočno vodo).

5. Kemične lastnosti:

Uporabijo Ph indikator za merjenje bazičnosti/kislosti vode.

6. Vodna tehnica:

S pomočjo prozorne cevi določijo ravnino na neravni površini.

c) Delovni list, tema: SEMENA IN ŽITA

1. Katera žita ste spoznali danes? Naštej jih vsaj pet!

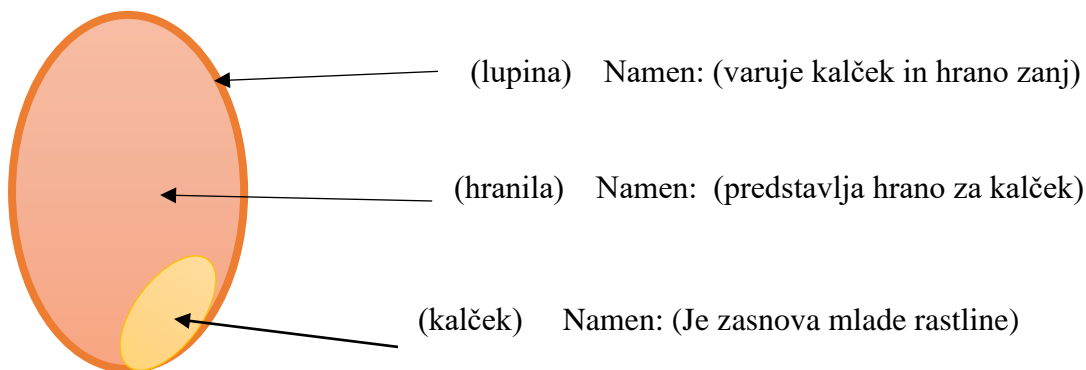
(pšenica, ječmen, oves, koruza, proso, kamut, rž, ajda)

2. Naštej vsaj 3 stročnice, ki ste jih spoznali danes!

(bob, fižol, leča, čičerika, soja, grah)

3. SEME nastane iz _____ (delov cveta po oploditvi). Je zametek nove _____ (rastline).

4. Sestava semena! Nariši seme in napiši kje je kalček, lupina in založno tkivo ter opiši namenskost vseh treh!

5. Hranila v žitih so _____. (škrob, ogljikovi hidrati)

Hranila v stročnicah so večinoma _____, (beljakovine) zato lahko nadomestijo _____ (meso).

Hranilo v oljnicah je _____.(olje)

- d) **Delovni list** ponazarja koliko prostora ima kokoš v baterijski reji, celo življenje (toliko kot je velik ta list s petelinom – A4). Pomen ekološke reje, kjer ima vsaka kokoš na voljo 4 m².

Živali naj bodo srečne! Kar pomeni, da z njimi lepo ravnamo in jim damo dovolj prostora za gibanje, čisto hrano in vodo ter primerno zavetje.